

309.116

వత్రిక దినము ప్రకటించబడును

VOL. II.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ నవంబరు నెల 30 వ తేది శుక్రవారము

No. 201

సంపుటము. ౪.

పింగళ నామ సంవత్సర కార్తిక మాస బహుళ ద్వితియ ౨.

సంచిక ౨౦౦

సర్వవృత్తిక విజనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ (టేబులర్) నామ)

5౪

నామములో కర్మాచార సంతోషముతో పోవుదును. ఇందు లేదని చూపు చేయుచున్నట్లు రూ 300 ఇవాల.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు చుండే పనికి వచ్చును. అంగుళమునాని, చేయివైపులకు పొడవుగాంచుచున్నది ఎన్ని దినములందును చుండు నిమిషములకు తలవలె మృత్యుకాక ఎలక కుక్క, పాము, జిత్తి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నునచొందును. వెలపూకట్ 1-కి 0.8-0.0 పోస్తేజి 0.8-0.0. 1 దశక పూకట్ వెల రూ 0.0-0.0. పోస్తేజి వెలు.

ఒకపాక 2 పూకట్లు తప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇవాల. కర్తవలకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కం పేని, 6 కంకటేశ్వరస్వామి వీధి పొకారు చేతి పోడు, చుడరాను.

NOTICE

(955)

Our marginally noted Salt Pans situated in Chengalput District, Ennore Circle, attached to Vollar and Athiput Factories will be sold. Intending purchasers are requested to address the undersigned for any particulars relating thereto.

Vollar Factory License No. 34 32 19
Athiput Factory License „ 10 3 20

Mothay Venkanna Garu,

License Holder,

Ellore - Kistna Dt.

AMRUTANJAN

BEST INDIAN PAIN BALM.

PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE

SOLD EVERYWHERE.

Our Catalogue sent free on application.

Amrutanjan Depot, Madras & Bombay.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము సర్వనామములము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0.0.

తలకొప్పల మాన్యును.

పార్వతి నామముల గార

చోలాను. వాయువు

పోట్ల పొగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియింట నుండవలెనది.

వనమూలికలచే హిందూ దేవతలను

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము, డిపో, బొంబాయి అండ్ మదరాసు.

OTTO DILBAHAR BEST

THE

PERFUME OF ORIENTALS

DELICIOUS & LASTING

(రిజిస్టర్డ్ కాబడినది.)

అటో దిల్ బహర్.

(రిజిస్టర్డ్ కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు దుని కనునకునది, సాటిలేని సువాసనలను సువాసనలను.

అల్లాహుగాని, రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలవై కొన్ని దిండుపులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యునుగు సువాసన ని స్తులకరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

దిన్నెనైజు (అర (దాం) సీసా 1-కి రు 0.8-0.0

మధ్యరకము నైజు 1-దాం „ „ 0.12-0.0

చీరొకనైజు 2 „ „ „ 1.4-0.0

వెడనైజు 4 „ తేక 1/2 టౌన్సు „ 2.0-0.0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0.4-0.0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులకు ప్రతిసాపులాను దొరజను. దీనికి అనేకమగు వకలు వెంటలు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసావైస ను, కార్డువైసను అటోదిల్ బహర్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ అటో దిల్బహర్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలన చేయ గోరువా రీ దిగువనానికి వ్రాసినచో అటోదిల్ బహర్ సువాసన కార్డు ఉచితముగ పంపుదును.

పోల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జమ్మామసీదు బొంబాయి.

తామర తైలము

వెల బ్యా 1-కి 0.6-0.0

మా తామర తైలము

ఒక్క డబ్బీను ఆరు

అడాలకుకొనినాల్గుదు

పారులు రాచిన యెడల

తామర నిర్మూలనుగును

నయ్యును

అడాల తిరిగి

తీసికొని వచ్చును.

ప్రతియింట నుండవలెనది

మోహినీ తైలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడు

అకు యోగ్యమైనది. సుగంధము చలువజేయును.

వెండ్రుకలు నాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు

జేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, చుడరాను.

ప్రకటనము

(955)

చెంగల్ పట్టు డిస్ట్రక్టు, యెల్లూరు సర్కిల్, వల్లూరు అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ లో ఉన్న మాతాలూకు మార్జినుదాఖలా ఉప్పు వాములు విక్రయించ దలంచివాము. గౌన కావలసిన వారు యీదిగున చిరునామా దారుగారికి వ్రాసినయెడల కోరిన పరిమాణమీ పొందగలరు.

పాక్టరీ: టై సెన్సు నెం 34- య 32-19

అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ డిపో 10- య 3-20

మోతే వెంకన్నగారు,

టై సెన్సు హెమల్లూరు,

ఏలూరు, కృష్ణ జిల్లా.

కారణం:— ఇది స్త్రీ ధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘమరాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూపబడినది.

అందరు జదివితగలయును. వెల 0-4-0 పోస్తేజి వెలు.

ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము 7 తంబుకెట్టి వీధి, చుడరాను.

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాడ్ డెప్పు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (53)

21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

అయ్యో,

అక్కయ్యాది నక్షత్రములను గుర్తించిన అల్లాసు ప్రచురించబడినది. పత్రికా ముఖమున తెల్పబడినది.

ఒక యువాభ్యాయుడు

II

తెలవాడ బ్రాహ్మణేతర సభలు.

అయ్యో,

17-11-17 వ తేదీ గల "ఆంధ్రప్రకాశిక"యందు "సభాభ్యయము" అను తలపాత్ర గల కాకతీయచాందరిగారి వ్యాసమును అందువలన పత్రికాధిపతుల ప్రధానవ్యాసమును కడు విస్మయము కలుగజేయుచున్నది. వారు వ్రాయుట వారు వ్రాసినది నిజమని మీరు చింతించుకొనుచు ఆనందించుట రెండును వింతలే. చాందరిగారు "చవటపల్లి"లోనుండి వ్రాసిగా సభాభ్యయమును తిలకించి వ్రాసిరా అని సంభయముకలుగుచున్నది. తాము ప్రకటించిన పత్రికలోని ప్రముఖు లెప్పుడు వచ్చిపో, ఎప్పుడుండిపో, చాందరిగారునుగదా? ఎంత పామురా అంటే, గ్రంథివాడు పద గంట పెద్దదిరా! అనుకొంటున్నా. పట్టాభిసేకారాయ్యగారుండిన హనుమంతరావు గారుండరా అనుకొని వ్రాసేరాని చాందరిగారు హనుమంతరావుగారిని చూచిరా? వారు రానేలేదే. వేంకటస్వామ్యపంతులుగారిది గాగలవారు ఇందుకే వచ్చిని చాందరిగారు చెప్పగలరా? చాందరిగారు మెచ్చుకొనెడి సభపట్టిలో చాందరిగారిటుంగరా? అయ్యో ఇండియనులోచేరి తాళములు వేయువారును వారియను యాయలును గారా సభగూడెద. మీ కాసన నిర్మాణ సభా సభ్యత్వ పరాజయము లోకమును ముంచివేయునా? కాసన సభ్యత్వపరాజయపు కడుపుమంటచే సంఘమును చీల్చి దేశద్రోహమును కొడికట్టి నాయకులను లోకమును ప్రమింపజేయుచున్నది కేశవపిళ్లగారి నాయకు పెట్టిగారూ? వారనిట్లు దేశానికి బ్రాహ్మణేతరు లెరుంగనిదికాదు. తమ యామోదమున నడిచుచున్న చవటపల్లిలో కూర్చుండి లిఖించిన సరియగునా? లోకమెరుంగదా? మీరు క్షణింపు సభ నిజమయిన ప్రజానాయకుల సభయా? అధికారుల రావలెను? ఏలూరు నలు మేజిస్ట్రేటు గుడివాడ డిస్ట్రీక్టుమగిస్ట్రేట్ మొదలగు వారందరు ఏలూరులో అది "అభిషేక" కాన్ఫరెన్సు" అనుట కేమిసందియము? రెండవసభలో కొందరు బ్రాహ్మణులు వచ్చియుండినందున; అట్టివారిని ప్రేక్షింపడం లెక్కించబడుచున్నది. అది చాందరిగారి తీర్పులననే తెల్లచుచున్నది. బ్రాహ్మణేతర సభలోని అధికార వర్గమువారి పట్టిక: పి. నాగయ్యరావు నాయకుగారు (గుడివాడ డి. ము. సభకు ముఖ్యకార్యదర్శి), కోకా లక్ష్మీరావు నాయకుగారు, తాయి నుబ్బరావు నాయకుగారు, తెలవాడ యందుండు డి. పి. డబ్ల్యు. రిచార్డ్ లోకల్ ఫండు బుడిమియల్ అన్న డిప్యూటీ మేంటు... ఇందరి నాయకు ఉద్యోగులును. పెద్ద తీర్పు ప్రకటించుటకు గ్రంథవిస్త్ర భీతిచే విరమించితిని. ఇట్టి యధికార వర్గమువారి సమావేశమును జేసి దానికి ప్రజానాయకు సభ నని పేరుపెట్టుట ఇతరులను విమర్శించుటయు ఎంత సమంజసమో లోక మెరుంగును.

యథార్థవాది,

III

కాళహస్తి సభ.

దేశవిద్రోహుల దుండగములు.

అయ్యో,

నేను నురగాను మెయిలు, జప్తిను, ఆంధ్రప్రకాశిక ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వ్రాయబడిన వృత్తాంతములను జదివెతిని. నేనును అసభమందుంటిని. ఈ యల్లరికంతకును కారకులు ఈ మనుష్యాని నాయకుగారు. ఈయన పానుగంటి రామారావుగారి కింద నాకరు. ఈతని చేతికింద నుండువారిని, ఈయన రామారావుగారి ఎం. పి. గారి నేనకులను ముప్పది అంతునొందిన సభను పానుచేయుటకయి ఒంటిగంటకు ముండుగానే ఈయనను తోడ్కొనివచ్చి 18 కాళ్ళ మంటపము కిక్కి పూచుచుండెట్టెను. వీరికి ఏరిధముగా గోల చేయవలయు గొట్టెలు చేయుచుండెను. రామారావుగారి నాకరులలో గారు జ్ఞాపకమున్నంతకంట వారు పేరుల నిచట వ్రాసెదను.

రాయదుర్గం రంగయ్య, పామరకృష్ణాజీ, పిట్టలఅప్పన్న, అడపాలచెంచయ్యగారుకు రాయయ్య, దరవాజ ప్రహరి, గాజుల పట్టాభి, నూరగారి రంగయ్య, మేల్పూరిచంగన్న, గరికిపాటి హనుమంతు, నారకెట్టిపత్తి, గాలి వరదయ్యతమ్ముడు కృష్ణయ్య, గాలివరదయ్య, అమలూరి వెంకటసుబ్బయ్య, వీరే అజ్ఞలను రెండు వహించుటకయి వచ్చివారు.

సభ కాంగ్రెసు-లీగు-లీగు నంగీకరించువారికే నని నోటీసులలో ప్రచురించబడినప్పుడు, అధికారమును కొప్పు కొనివారు వెల్లిపోవలయు ననియు, వెల్లిపోనివో ప్రేక్షకులు గా మాత్రముండ వలయుననియు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు మురారి చంగయ్యగారిని పంపింపుడు ఈ మనుష్యాని నాయకు కనుసంజ్ఞలను జేయుచు తనమనుష్యులచేత నల్లరిచేయుచుటకు కారణం చేసి; దేశహితైషు లుపహించిన నాలుగు తీర్మానములలో మొదటిది యుద్ధములో రాజుగారికి జయముకలుగుగాక అని, రెండవది మాంటేగూగారి కాహ్వానము. నాలుగవది మహావాల్మీకి సోదరుల విమోచనమును గురించి, ఇక మూడవ తీర్మానము వివాదాంశమే యని అనుకొనెదము. అప్పుడు గౌరవార్హుడైన పెద్దనసి పేయకులనీడమి? మొట్టమొదట ఈ తీర్మానమున తనకు యిచ్చును లేనప్పుడు, దాని నామోదించునారే ఈ సభలో నుండవలసి నప్పుడును లేచిపోవలసి నది ఉత్తరపురుషుల లక్షణము. లేచిపోయి వేరొకసభను వ్యతిరేకముగా చేసికొనుట గౌరవనీయును. అటులగాక సభను పాడుచేయుటకయి అల్లరి ప్రారంభింపవలసిన మనుష్యులు సభ్యుల కన్న లో? మూర్ఖతచే సభలో నున్నప్పుడు మూడవతీర్మానముపహించువరకును వేచియుండి దాని ప్రతిఘటించి ఆసభలో తన మనుష్యులే సభికులుగా గలరని ఈమనుష్యానిగారు పత్రికల కింగిమిలోను తెలుగులోను వ్రాసినమాట నిజమే యని నవో దానినోడించి కాంగ్రెసు విధానామోదకులకు తలవంపులకు కలుగజేయరాదా? అటులచేయుక అన్ని మార్గదర్శకపులను వదలి వేసిన మనుష్యులను, చాటుననుండి వారిచే నీపవలకు జేయుచిన ప్రోత్సాహకులను నేనునవలయునో పాతకులే నిశ్చయించెదరు గాక.

ఈ దుర్మార్గమును గనుగొనియే సభానిర్వాహకులు సభను పాడుచేయ నీయక తమ పనులను ప్రారంభించిరి. సభాధిపతి వెన్నుకొనిరి. ఆయన యువన్యాసముచదువడెక. ఆయనచే మూడు తీర్మానము లుపహించింపబడెను. నాలుగవ తీర్మానము సెక్ సాహెబు, నొక నాయకు గారు ఉపహించిరి. సంఖ్యాధికులచే నది ఆమోదిత మయ్యెను. సభాధిపతికిందనములతో సభముగి నెను. అల్లరి మొట్టమొదటి నుండియు ఈ రామారావుగారి నేనకులనలన జేయుటకు చుండినమాట నిజము. సభాధిపతి ఉపన్యాసము ముప్పాతికపాళ్లు వినుటకుండ జేసివారని నే నంగీకరించెదను. ఈ గోలవలననే కాంగ్రెసు-లీగు విధానము గురించి ఆర్థులు ముచ్చటింపవలసినదానికి నిద్రతో ముగించినదియును నొప్పు కొనుచున్నాను. కాని అగ్రాసభాధిపతి నియామకమును వెంగయ్యగారి లెప్పుడుపహించి, వేంకటాచారిగారి రెండు కామోదించి సభ్యులందుకు సమ్యుతింపిరి అప్పుడు తీరాజు గారు సభాధిపతులయినారు. ఆయన యువన్యాసము చదువబడినది. నాలుగు తీర్మానముమొదలును సంఖ్యాబాహుళ్యముచే నంగీకరింపబడినట్లయిన. సంతకము పెట్టియున్నారా ఆ సభ నియమము క్రమము, సక్రమముగను లేదని వ్రాయు సాహసకుడు నట్టి వెట్టివాడు గాని సభల సంగతి నే మాత్రము తెలిసినట్టివాడు కాదు.

ఎంతగోలచేసినదో, ఎన్ని మోసకృత్యములు చేయసకు కట్టినను తమయాటలు సాగలేదనియు, సభజరిగిన దనియు కడుపు మంటచేత ఈరామారావుగారి నాకరులు ఇల్లు చేరి నతరువాత ఒక అద్భుతకల్పనమును జేసివారు. ఆకల్పకుడు బుద్ధికాలియే. కాని ఆతనిచే అబద్ధములు వ్రాయనిచ్చి వ్రాయనిచ్చి వానికి ఒక్కవోట ఈ శ్వరుడు కళ్ళకు బాగుగాగంతమగట్టి పడత్రోసివాడు. మొట్టమొదట ఈవ్యాసకర్త మెయిలు, జప్తిను పత్రికలలో అగ్రాసభాధిపతి శ్రీమహారాజుగారి లెప్పుడుపహించెను. తరువాత మునుష్యాని నాయకు ప్రభువులుసభను తమ వైపునకు మరల్చుకొని సక్రమముగా నాలుగుతీర్మానములను పహించి ఈసభాధిపతియొక్క యధ్యక్షత కిందనే సభామోదమును బడినది వ్రాసియున్నాడు. ఇంతకంటే తెలివితక్కువతనము లోకమున గలదా? సక్రమముగా నున్న కొనబడిన సభాధిపతి యే లేనప్పుడు సభయును జరిగినదే! నడుమలయెడుకు తీర్మా

నముల నంగీకారమునకు వెట్టినది, పెట్టగల అధికారము గలది యెవరో ఈతెలి ఆలోచించుకొనక అబద్ధములు వ్రాసి బోర్ల పడినాడు.

నేనాసభయం దుండినని వ్రాసితిని. గోలచేయుటతప్ప మనుష్యానిగారును, వారి సోదరబృందమును ఎట్టి తీర్మానములను నుపహించలేదు. వారి తీర్మానములకు పహించుట; ఆమోదములు గలరని వారి పేరులతో సయితము మెయిలు పత్రికకు జప్తినుకు లేఖను వ్రాసింపవలసిన మహాపురుషుని కేమి శిక్షయో దేవుడు నిర్ణయింపవలయును గాని మనుష్యులచేతితో ఆ విషయము లేదు.

ఇంకొకటిరెండు సంగతులు వ్రాసి ముగించెదము. దేశ విద్రోహులు బిక్ర-వోలులో అబద్ధము లాడుట ప్రారంభించిరి. తెలవాడలో గోరంతలను కొండంతలు జేసిరి. రామచంద్ర పురపు సభను ఎంత చిన్నయిచ్చులమునో సంతజేసిరి. కాళహస్తిలో పూర్తిగా అగృహత కల్పనములనే ప్రారంభించిరి. ఇక ముందు సభలు జరుగక పోయినను ఏ పుల్లాయపాలెములోనో మహాసభ జరిగినదని కల్పించి, మహాపన్యాసములు సయితము దినముల కొలది ప్రచురింపగల రని భయము చేయుచున్నది. ఒకమెట్టు క్రిందికి దిగిన తరువాత ఎంతకంటకు జారుదురో ఈశ్వరునిచే ఎటుక. దేశహితైషులు సభలు నిబంధనముల ప్రకారము చేసికొనుచున్నను వీరు వాటిని చెడగొట్టుటకయి బద్ధకంతులయి యున్నారనుటకు కాళహస్తియే నిదర్శనము. ఇట్టి సందర్భమున దేశభక్తులు వీరి దౌష్ట్యము సాగకుండ తగిన బంధోబద్ధులను జేసిగొని సభలను నిర్బంధముగా జరుపుకొనెదరు గాక యని హెచ్చరించుచున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాధిపతి బిక్ర-వోలు, తెలవాడ, కాళహస్తిలకు తరుప్రత్యేక ప్రతినిధులను బంపి నిజమయిన సంగతులను వెల్లడించుటవలన వారికి దేశహితైషులు కృతజ్ఞులు. మనము ఈయూడు సభల వలన దేశవిద్రోహు లెట్టి పాతకమును కొడిగట్టుచునే నున్నప్పుడుగా దెలిసిగొంటిమి గనుక బహుపరాభతో మెలగవలయును. విద్రోహులను జగడమారులను, సభలను పాడుచేయుట కై కూలికమ్ము నాకరులను లోపలికి రాకుండ కట్టుబాటులను జేసికొననివో నికయుండు సభలు సాగనేరవు. పదిమంది దౌర్భాగ్యులు పట్టుపట్టి అల్లరిచేసికొనో పదివేలవందిగల సభ నయినను సాగకుండ జేయువచ్చును. ఇక పోలీసువారు సభసంతయు నావేళానుగిన నేనెదరుండురని గాని ఈయర్థములను మాత్రము తొలగింపవలసిన తొలగింపరు. సభయంతయు పాడయిపోవుట కంటే కావలసిన పరమానందము ప్రతికూలుర కింకొకటి యుండనేరదు. కాబట్టి ఓదేశహితైషులారా! ఆంధ్ర సోదరులారా!! మీసభల విషయములు అతిజాగ్రత్తతో మెలగుడు రేపు డిశంబరు 8 వ తేదీని కడపలో దత్తమండలముల బ్రాహ్మణేతరసభ దివాన్ బహదూర్ కేశవపిళ్లగారి యాధిపత్యముక్రింద జరపుటకు నిశ్చయింపబడినది. దేశవిద్రోహులు అచ్చట నేమి చేయనున్నారో. మన కడపసోదరులు ముందు జాగ్రత్తపడెదరు గాక!

దేశహితైక అబ్రాహ్మణుడు.

“మనదినము” (అవరుడే)

“బ్యాంబిలవుక్ ఎలిమింబురిడ హాథ్యాయులసంఘము”

యధ్యపతుల ప్రదర్శనము.

1917 వ సం॥ నవంబరు నెల. 28 వ తేదీ రాత్రి. రావు సాహెబు డాక్టరు యు. రామరావు గారు బకింగ్ హామ్ కర్నాటికు ప్రత్తియంత్రశాలల బడిలో మిక్కిలి అందమైన యధ్యపతులను చూపించిరి. ఆపాతశాల ప్రధానోపాధ్యాయుని జి-ఎ-పియర్స్ కన్యగారు దయచుంచి బడిని దీనికిగాను ఇచ్చినదే గాక ఆవటికి వచ్చివారికి తగు ఆసనములొసగి ఆదరించి ప్రదర్శనము ననుకూలముగా జరుపుటకు తోడ్పడి ప్రశంసనీయులైరి. సుమారు 8000 మంది ప్రేక్షకులు వచ్చిరి. వారిలో సగముమంది పాతశాలబాలురు. ప్రదర్శనము ముగిసిన పిమ్మట బ్యాంబిలవుక్ రేంజిసబుఅసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు ఎస్. గుమగారు సభాసమావేశము యొక్కయు డాక్టరు గారిచే నావల ప్ర... అంతకుముందు క్రింద వివరించిరి. పియర్స్ కన్యగారికిని డాక్టరుగారికిని ఇంద... లను తెలిపిరి. విజయగిరియంతో కార్యక్రమము ముగిసెను.

ఫెడ్డా ఏర్పాటులను జూచు నిమిత్తము 21-వ తేదీని బరోడా క్వార్టరు గారు బెంగళూరునకు విచ్చేసిరి. వెంటనే మేనూరునకు బోయిరి.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు.
విదేశవిద్యార్థులు.

మహాభాష్యము సుబ్బారాయుడు, బి. ఏ., గారు.

ఏకచ్ఛ్రిక గల యొక వ్యాసము ఎడ్యుకేషనల్ పూర్వ సెంట్రలరు సంచికయందు ఎం. ఎఫ్. కేమారు మహాశయునిచే వ్రాయబడి ప్రచురించబడినది. ఈ వ్యాసము నేను చదివినతోడనే, ఇంగ్లీషు రాని మన దేశస్థులకుకూడ ఇంగ్లీషు భాషములు తెలిసిన బాగుండు నని తోచి యిట్లు వ్రాయగదగినది. ప్రతిపదార్థము వ్రాయట నా యుద్దేశము కాదు. కేవలము తద్భాషనూచనయే నా పూనకొన్న పని. ఆవిరాభివాసంతరము భాషలు తమపని అవియే చేయనని నమ్ముచున్నాను. ఇతరదేశస్థులకు మనయెడల ఎట్టి యభిప్రాయములున్నవో తెలిసియెడల మనకు మనయందును మన దేశముందును ఎక్కడ భాషాపీఠి నయిన ప్రేమ పుట్టి తప్పలను దిద్దుకొనటకును ఒప్పులను బలపరచుటకును బుద్ధి పుట్టను. కనుక నేమారు గారి భాషలను గమనింప వేడుచున్నాను.

మొట్టమొదట, ఇతరదేశవిద్యార్థులు ఆ దేశమునకు వచ్చుటకు వారు నిరంతర శాశ్వత శాంత ప్రతిష్ఠ కొఱవైన మహాదైర్యవ్రత ఆని వ్రాసిరి. ఈ కాల మందు దండయాత్రలు మొందు. ఇవి కేవలము స్వలాభము కొఱకు విశేషాటోపమతో ప్రపంచమునం దంతటను జరుగుచున్నవి. కాని, విద్యార్థి దండయాత్ర లోకహితము సమకూర్చునదియు, కేవలము అపరితమగనే పనిచేయుచు గొప్పగొప్ప మార్గముల తెచ్చునదియు అయియున్నది. జనలకు పరస్పర మైతి హెచ్చుచేయును. ఇప్పుడు యుద్ధములో దిగిన ప్రతి దేశపు, అనగా ఇంగ్లాండు జర్మనీ రష్యా బల్గేరియ సోత్ ఆఫ్రికా ఆస్ట్రేలియా జపాను ఇండియా దేశముల విద్యార్థులు ఇల్లినోయి విశ్వవిద్యాలయ సార్వజనిక సంఘసంఘటనలకు ఒక కంచములో తినుడు ఒక మంచముమీద పండ్లకొనుచు అతిసఖ్యముగా నున్నారు. వీరికి కుర్రలి జీవితమును కల్పించి విద్య గరవెడి కాలేజీలను వీరికి అలవడిజ్ఞానము సుత్రులు రాజకీయోపదలు మొదలగు వానికి దురదగచాను. ఈ విధమైన కాలేజీలను ఒక్క దేశమునకు చెందినవిగా కల్పించుట తప్పు. ఇవి సమస్తలోకమునకును చెందినవి. ఇతరదేశములలో వివిధదేశములకు ఎట్లు పరస్పరానురాగము కలిగింపనగనో యను విషయము దింకను నిష్పితాభిప్రాయ ముదయింపలేదు. ఇక్కడనో, ఆ సమస్య పూర్తియగుచున్నది. సంకయము నకుంచు మార్గము లేకగా కానవచ్చుచున్నది. ఒక్కడకు సోత్ ఆమెరికానుండి ఆర్జంటైనా పెరూ బ్రెజిల్ లుచిలీ వెనెజువ బాలివియా పెరాగ్వే కాసువికా మెక్సికో క్యూబా పోర్టో రికో జమైకా కేనడా ఆస్ట్రేలియా సోత్ ఆఫ్రికా ఈజిప్టు ఇండియా పర్షియా సీరియా బెనాచిస్థాను జపాను చైనా లనుండియు యూరపు ఖండమునందలి ప్రతిదేశమునందీయు విద్యార్థులు వచ్చి తమ నూత్ను గాహి యగు కుశాగ్రముద్ధితో నవీన నాగరికతను స్వకము చేకొనుచున్నారు. గతసంవత్సరము చైనా విద్యార్థుల గణ్యత అందలొను మిక్కిలి హెచ్చుతరార్థుల జపాన వారు. అటుతరార్థుల ఇండియా వారు. ఇక్కడ సర్వజనాభా వందలమలదు 'స్వకేశాభివృద్ధి కేంద్రా' శ్లోకసంగ్రహ ఉచ్యతే. ఆనివ్రాయబడియున్నది. విదేశవిద్యార్థులయెడల ఇక్కడవారు ప్రత్యేకము రీతినిబట్టి ఇక్కడి వానిని నాలుకెగలుగా కథించుటకును : (1) వైదీ (2) ప్రేక్షకులు అనగా అభ్యాసుచే వీరమేక వింతకృష్ణులనుగా జూచు, వారు (3) పరివ్రాజ కృష్ణభములకు ఈ విద్యార్థులను పండిన కేవల భావించుచు ఇక వైదేశములకు పరివ్రాజకులను పంప నక్కరలే దనకొనెడివారు (4) వీరును మనభోటి మానవులే యని యెరిగి వీరి మిత్రభావముతో జూచువారు. ఇందులో మొదటి రెగవారు మొదట, రెండవ రెగవారు ఈవిద్యార్థులను జూచి "వీరికిని తెలియన్నదా? ఇక్కడకువచ్చిచదువుకొంద మన్నంతజ్ఞాన మున్నదా!" అని యాశ్చర్యపడుచు వీరికేవలమును యాపమున అచారములను అలవాటును చూచి నులకు/ప్రచుండురు. అ నాది గ వి శేష నా గ రి క త తా గ్ల ల థే ప మ చే యుచు వచ్చి ఇన్నియగల మైనను చెక్కు చెదరకుండ నన్న యా విదేశయ విద్యార్థులకు మనము (ఆమెరికనలము) కూడ అజే మోస్తరు కాలము గానవడకమాము. వానికిని మన మెందులో గొప్ప వార మని వీరు గమనింపవలసి యున్నది. ఈ సందర్భమున

జగదీశచంద్ర బోసు గారు వీరిలికాదిబ్రహ్మభాష్యంలము జీవము సమాన మని సిద్ధాంతము చేసి జీవశాస్త్రమును అభివృద్ధి చేసి నా రని జ్ఞాపికి తెచ్చుకొనవలెను. ఈ సిద్ధాంతము వల్ల ప్రపంచములో మే మెక్కువ మే మెక్కువ యనెడి పిచ్చ తలంపులు నశించవలెను. 'అహింసా సామో ధర్మః' అని బుద్ధునిచే నడుపించబడిన ఆ యిండియానుండి యిప్పుడు బోసు గారు ఇట్లు చెప్పుచున్నారు:— ఆ దేశపు పుష్పాశ్రమ ములందు జంతువులు సజాబైరమును కూడకొనిచెడివి. భూత దయను మించిన ధర్మము లోకములో ఏ కాలమందును కానరాదు. మనకును ఆధ్యదేశయులకును నడుగు నేమైన ప్రేమ ప్రవాహమున కంతరాయము తోచియొడల, ఆ యడ్డులు కేవలము మనము కల్పించుకున్నవే యనియు, మన దేశయులకును మనకును నడుమ నున్న యడ్డులకంటె ఇవి దుష్టములుగా కాననియు మనము నేర్చుకొనవలెను. ఇంక మూడవ రెగవారు, వీరు క్రైస్తవుల అనియు, అజ్ఞానాంధులు అయిన యా మేచ్చులు మన దేశమునకే వచ్చినప్పుడు నునము పరీవ్రాజకులను ఇతరదేశములకు పంప నవసరము లేదనియు అనుచు, 'మీకు క్రీస్తునందు సమ్యక్ము భక్తి యున్నదా?' అని యా విద్యార్థులను అడుగుచుండురు. అప్పుడు విద్యార్థులు 'మాకు ప్రతి గొప్పవానియందును భక్తి కల' దని జవాబు చెప్పుచుండురి. నాల్గవ రెగవారు ఈ విద్యార్థులను మిత్రభావముతో చూతురు. వారి మతము 'ప్రేమయే దైవము, దైవ మే ప్రేమ' యననది. ఇట్టివారే ప్రపంచము నెల్ల స్వకుంటుబ మవలె చూతురు. ఇక్కడకు విద్యార్థుల నార్గము వచ్చువారందరును ఇట్టి జగత్కుంటుబులే. వారిది యిది యిది యిది యొక దేశము చెప్పులేదు. ఒక హిందూవిద్యార్థి నేమూరు గారి కీ మోస్తరుగా నుత్తరము వ్రాసెనట: 'అయ్యా! నేను ఇండియా పౌరుడను కాను. తమ స్నేహముచే నేను ప్రపంచ పౌరుడను.' ఈదేశమునకువచ్చు విదేశీయులందరిలోను హిందువులు మిక్కిలి తెలివితేటలు కలవారును దురాలోచన కలవారును, ఉత్కృష్టమైన నాగరికతచే గలిగిన మనోవికాసము గలవారును అయియున్నారు. ఆ ధ్యాత్విక జ్ఞాన సంపద మిక్కిలి కలిగి యున్నారు. వారి నాగరికత అ నాది సిద్ధమైనదియు మిక్కిలి యుత్కృష్టమైనదియు. వీరి ముఖమున చిరునవ్వుపూవు అలంకరించును. ముఖమే వారి యింద్రియ నిగ్రహతన పరమశాంతత్వము చెప్పుచుండును. బౌద్ధవిగ్రహములందు కిల్మును జూపబడిన బుద్ధుని శాంతవదన ముయొక్క కళ వీరి ముఖమందు గానవచ్చును. ఆదేశమునకు గల్గిన యశేషతోభలనుండి ఈశాంతమే వారిచే రక్షింపబడినది. అధ్యదేశము లందరిలోను హిందువులే మిక్కిలిభూతదయ గలవారును సుమధ్యములును. కేవలము మానవభావితేకాక వారి దయ సుప్రభూతిములకును వ్యాపించును. ఒకనాచింక యమెరికను యువకుడు ఒక తూర్గిగు చంప సిద్ధమై యుండగా, ఒక హిందూబాలుడు తూర్గిగు చంపకుల దని బ్రతిమాలి చంపవందనడైక. మనకును హిందువులకును ఈ విషయమున గొప్ప తారతమ్యము గలదు. మనకు ఇది చాల వింతగా గాని భక్త్యుత్పాదకముగాని తోచును. ఇట్టిభూతదయను బోధపఱచుటకు మనమిప్పుడే యర్హులము. కొంచెకొంచెముగా నాగరికత కల్పబడుచున్నాము. ఇప్పటి యూరోపుసంగ్రామమునందలి యుద్ధములు తిరిగి రాకుండుటకు ఇట్టి భూతదయనే మన మభ్యర్థి చేయవలెను. 'స్వధూతేమ దయాం కుర్యాత్' అని బుద్ధుడు చెప్పియున్నాడు. ఈ హితవాక్యమును అచరణలో పెట్టిన యిండియా చైనా దేశములే, ఇప్పటికిని రాజకీయాం దోశాపరంపరచే నీడింపబడినప్పటికిని, శాంతియు ననుభవించుచు సౌఖ్యముగా నున్నవి. ప్రజలు తొందర లేక నెమ్మది గలిగి యు న్నారు. 'ఇప్పుడే ఫలము కావలెను. లేక పోయిన నింకేమున్నది?' అని భీతి లేదు. నిరదభక్తమైన కాలమందు ఎప్పుటికైనను ఫలము సమకూరునని నైశ్చయతో నిర్విశ్మయము అనందభరితులయి యున్నారు. ఈ దూరపౌరస్త్వలయండి మన మనేకవిషయములు నేర్చుకొనవలసినవి యున్నవి. ప్రాచ్యశాస్త్ర మహాశయుండుగు మెక్సు మ్యూల్ యింగ్లీషు హిందూదేశమును స్తుతించియున్నాడు: "మనుష్యుని మనస్సు ఏదేశమందు తన యుత్తమతత్వముల మిక్కిలి కరిల్లజేసి పుష్పాశ్రమములను గురించి తీక్షణముగా మననముచేసిన దని ఎవరని యడిగినచో, 'ఇండియా' అని చెప్పుచున్నాను. ఇంకను కేవలము గ్రీకు రోమను జూదుల నాగరికత చేతను వారి మహాభావములచేతను తయారైన యూరోపియనుల మైనమన మనన్నును మంచి మార్గమందు పట్టియుంచి, అంతః ప్రపంచమును విస్తరింపజేసి విహితమునకే గాక అమమ్యకమునకు

కూడ మన జీవితములను ఫలప్రదములుగ చేయగోరిమేని, ఇండియానే చూపెదను. మరి, 'ఇంతటి గొప్ప యిండియాకు రాజకీయవిషయమందు ఈ పరాధీనత యేమి?' అని ప్రశ్నించు వారు ప్రతిదేశమునకును చరిత్రలనల్ల రాత్రింబవళ్లు కలవని బోధపడునంగతిని గమనింపవలెను. ఇంతేగాక, స్వాతంత్ర్యము పరాధీనత అనేకవిధములైన పున్నవి. రాజకీయవిషయములలో పరాధీనత చెందినను ఆ ధ్యాత్విక విషయము లందు పరాధీనత చెందని దేశము స్వాతంత్ర్యము కలదని చెప్పవచ్చును. జగదీశచంద్రబోసువంటి శాస్త్రకారుని రవీంద్రనాథ టాగూరువంటి కవిని ఈ కాలమందు కనిన యిండియా దేశమునకు రాత్రిపోయి సుప్రభాతము కలుగుచున్నది. అమెరికాలో ఈ విదేశీయులను అనేకగ్రామస్థులు తమతమగ్రామములకు పిలిపించి వీరి యుపన్యాసములను సాదరముగా వినుచుండురు. తమ దేశాచారములు పరిపాలనాక్రమము శ్రీలక్ష్మితి విద్యాస్థితి మొదలగు విషయములను గుఱించి వీరు పరస్పరించెదరు. ఈ ప్రకారము విదేశవిద్యార్థి పరివ్రాజకుండుగుచున్నాడు. పూర్వము యూరపునందు గ్రీకు జ్ఞానమువల్ల కలిగిన జ్ఞానచతురుశ్చేమమును వండిది ప్రస్తుతము చైనా ఇండియాలును గురించిన జ్ఞానమువల్ల అమెరికాలో గూడ కలుగనున్నది. అమెరికాలో నున్న మా శాస్త్రకారులు తమ శిష్యులను బోసు గారివద్ద విద్య నేర్చుకొనుటకు కలకత్తాకు పంప నుద్ద్యుతులై యున్నారు. అంతకుమాలలోనున్న చిత్రపులను గురించి ఆత్యాదరము చూపుచున్నారు. ఇది యంతయు చూచి ప్రపంచమున స్థిరమయిన శాంతిస్థాపన చేయుటకు ఇదియే మార్గ మని ఎవ రనుకొనరు? సుదూరమున భావించి, ఒకదేశమును మరియొక దేశము పాలించుటయు నా మాజ్యములునుపోయి సర్వదేశములు సమానముగ స్నేహముతో మెలగుట మున్నగు నూచనలను ఇట్టి కాలేజీ విద్యార్థులు వీరి చర్యలు చూపుచున్నవి.

చెన్నపురి రాష్ట్రీయసంఘము
(దేశహితైక బ్రాహ్మణేరసంఘము.)
ఈ సంఘమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము రాష్ట్రీయాన సర మహాసభ దేశంబరునెల 22-23 తేదీలలో సుకదినమున (ఆదినము నిర్ధారణగా ముందు తెలుపబడును.) మదరాసు క్లబ్బుకు ఎదురుగనున్న పీటర్సర్గోడ్డునందలి గోవిందవిలాస పాలెనునందు జరుపబడును. శాఖాసంఘములవారందరును ప్రతి నిధులను నియోజింప సాధింతులు. ఈ సంఘమువారి సాంప్రదాయము సంకరించిన వారందరును (బ్రాహ్మణేతరులు) సభకు రావచ్చులు. ప్రతినిధుల ప్రేక్షకులటిక్కెటు కావలసిన వారును ఇతరవిషయములను తెలియగోరువారును "సెక్రటరీసు, మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ ఆసోసియేషను, 288, ఎస్ట్రస్టేడు, బార్డిటవును, మదరాసు" అని వ్రాయవలెను.

రైలు పట్టాలనుండి జారపోవుట:— గత సోమవారమున సింహళములో తాలిచున్నాను నుండి కొలంబోకు పోవు సామాను రైలుబండి గతగమారాయెద్ద నొక గేదెనైనెండి పోయెను. ఒక బండి జారపోయినది. ఇంనువలన తాలిచున్నాను నుండి కొలంబోకు పోవు రైలుబండి రిక్త గంటలు మాయా లకంటె ఆలస్యముగా పోయినది.

కందిగలరట్టువై రాష్ట్రపువుట:— సింహళములో కలుతారాగ్రామమున నడవి గుండ నొకడుపోవు చుండగ నొక స్త్రీయొక కందిగల పట్టువైరాళ్లను రువుచుండెను. ఈగలకెదిరి వానిని గట్టికరచెను. అతడుమేజిస్ట్రేటుగారియొద్ద ఆమెవైని కేసుచేసెను. కోర్టులో నామె ఫిర్యాదిని తుమాపణము వేడుకొనుటచే నామెను మేజిస్ట్రేటుగారు విడుదల చేసిరి.

మహాత్ముడయిన విద్యా మహాసభ:—వై సభ ఉత్తరా గ్రామ జిల్లా కల్యాణగ్రామమున 1918 వ సంవత్సరము జనవరినెల 19, 20 తేదీలను జరుపబడును. ఆహ్వాన సంఖ్య సభ్యులు గతసోమవారమునాడు భాగ్యబహదూరు మహాత్ముడు అబీబుల్లా సాహెబు బహదూరుగారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద సమావేశమై మహాజన సభాధ్యక్షునిగ మమసుర్ ఉమాసయ్యుడును అబ్దుల్ లాతిపు సాహెబుగారిని ఎన్నుకొనిరి. భాగ్యబహదూరు మహాత్ముడు ఆజిఉద్దీన్ ముస్సేక్ సాహెబు బహదూరుగారు మహాజన సభను తెరచునట్లు తీర్మానింప బడినది.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ నవంబరు నెల 30-వ తేది

శుక్రవారము

*హైందవరాజ్యాంగ పరిణామము

(1)

11

హైందవరాజ్యము లీ తరుమున, అంగ ప్రభుత్వపు దృష్టి నాకర్షించినవి. బాధ్యత గల ప్రభుత్వ పరిపాలనా ప్రదానము, తమ గమ్యస్థానమున చక్రవర్తిగా రిపుడు ప్రకటించిరి. ఈ ప్రకటనమునకు నిర్దుష్టముగ ప్రవర్తించుట కేకని సాధ్యపడదు. మెయిలుపత్రిక గమ్యస్థానమును సూచించుట ధర్మము కాదనుచున్నది. నిరంకుశమే, భారతజాతీయతత్వమునకు సరిపడు నని వలపోయుచున్నది. చక్రవర్తిగారి ప్రకటనమును తిరస్కార భావముతో జూచుచున్నది, కాని మెయిలుపత్రిక దేశమును శాసించు దినములు గడచిపోయినవి. బాధ్యతగల ప్రభుత్వస్థాపనమునకు, ప్రజాధికార ప్రాబల్యమును పెంపొందించుట యవసరము. అధికారవర్గ ప్రాబల్యము దగ్గవలెను. క్షంతవరకును, అధికారవర్గ మండలి సిలిలు సర్విసువారు పరిపాలనపు విషయములలో ప్రజల కుత్తరవాదులు గారు. పార్లమెంటుకు మొత్తముమీద బాధ్యులయినను, ఆ బాధ్యత నామమాత్రావశిష్టమైనది. నూటయేబది సంవత్సరములనుండియు, హిందూ దేశమును యధికారవర్గము వారు నిరంకుశముగ పాలించుచున్నారు. ప్రభుత్వము దేశము వెలుపల నున్నంతవరకు, అధికారవర్గ పరిపాలనము దక్కుచున్నది యని సర్ జానుపారుగా నుడివియున్నారు. వీరి వాక్యములయందు చాలవరకు సత్యము గలదు. బాధ్యతవహించు ప్రభుత్వ మెల్లప్పుడును దేశమధ్యము నందుండుట ముఖ్యవసరము. హిందూ దేశ పరిపాలనము వెలుపల నుండి నడువబడు చున్నంతవరకు రాష్ట్ర విభజన మెటులున్నను, ఇబ్బందలు గలుగలేదు. కృష్ణుని గారి సూత్ర విధానమున సూచించబడినటులు, బాధ్యతగల ప్రభుత్వము హిందూ దేశమును పూర్తి పబడిన వెంటనే భాషైక రాష్ట్ర విభాగము గూడ అవసర మగుచున్నది. పార్లమెంటు సభ్యులగు సామ్యుయల్ స్మిత్తుగారు 1894 వ సంవత్సరమున కామన్సుథలో నుపన్యసింపుచూ అధికారవర్గముచే పాలించబడెడి విస్తీర్ణమును దేశము హిందూ దేశ మొక్కటి మాత్రమేయని నుడివియుండిరి.

అధికారవర్గ పరిపాలనము ప్రజాపరిపాలనమునకు జోటియ్యవలెనని ప్రజలు వాంఛించునపుడు, అధికారవర్గపు గుణదోషముల గనుగొనుట యవసరము. సామ్యుయల్ స్మిత్తుగారు పుడిచినటులు, అధికార వర్గము లన్నిటికిని సామాన్యగుణ మొకటి గలదు. తమ సభ్యులదోషములను సమర్థింప జూచును. ఉన్నత స్థానము ఘండెడి ప్రత్యేక జాతివలె బ్రవర్తించును. అధికారవర్గ మింతవరకును, హిందూ దేశమునకు ంతమేలు గలుగ జేసినది. తనకు దోచినంతవరకు ప్రజలకు విద్యనొసగినది. దేశమందు శాంతి సమర్పించి. దేశమునందు రాకపోకలకు గల యన్యంతరముల దీనివైచినది. నీటివనరుల నేర్పించి,

* గా. మోచర్ల రామచంద్రారావు పంతులగారిచే వింపబడినది. నెల 2-8-0 లు.

కొంతవరకు న్యవసాయాభివృద్ధికి తోడ్పడినది. శాంతియందు బుట్టి పెరిగిన యీ సంతతివారు జ్ఞానతేజముచే తమ దేశస్థితి నొకమారు పరీక్షించగలిగిరి. దేశ శాంతిలో ఎల్లప్పుడును దేశీయులు తృప్తి నొందజాలరు. దేశమున నిత్యరాభివృద్ధి గలుగకపోయినచో, దేశ శాంతి పారుపాదిగుణములను ప్రజలలో నశింపజేయును. ప్రజలు నిస్సహాయులై, ఏ కార్యమున బ్రవేశించుటకును, వెనుదీయుదురు. ఎల్లప్పుడును పరులపై కార్యభారమును మోపుట కాయత్నమై యుండును. అధైర్యము, అవిశ్వాసము ప్రజలలో ప్రబలును. హైందవులు ఆత్మబలమును ఆత్మవిశ్వాసమును క్రమ క్రమముగ కోల్పోవుచున్న సమయమున జాతీయోద్యమ ముద్భవించి, దేశమున ప్రబోధము గలిగించెను. స్వేచ్ఛయత్నములచేతనే మోక్షము బడచుగలమని ప్రజల లూహించిరి. అధికారవర్గమువారి రిందులకు సమ్మతించలేదు. పెంచి పెద్దవాడిని జేసియు, ఇంకను హైందవులను శిశుప్రాయులగనే భావించుచున్నారు. తమకు శైశవావస్థ చిరకాలముక్రిందటనే గడచిన దని ప్రజలు దోషించుచున్నారు. ఇదియే అధికారవర్గమునకును, ప్రజలకును గల సంఘర్షణము. బుద్ధి పూర్వకముగ తమ యధికారమును ప్రజలచేతి కప్పగించ, అధికారవర్గమువారు సమ్మతించుట లేదు. సర్ మైకలు ఓడ్యయరుగారు సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభలో నొసగిన తీవ్రవాద్యాసమున కిట్టి యుద్ధతయే ప్రధానకారణము.

హైందవ రాజ్యాంగపు ముఖ్యలోపములు రెండుగ గన్పట్టుచున్నవి. ప్రజాధికార తాత్పర్యము దుర్బలము. రెండవది అధికారిమంతయు యొక్క ప్రదేశమున కేంద్రీకృతమై యుండుట. కావున ప్రస్తుత సమస్య పారాంశము, కేంద్రీకృత మగు అధికారమును ఎల్లెడలను విస్తరింపజేసి, అధికార వర్గవిధానమును స్వపరిపాలనా విధానముగ మార్పుట యని గ్రహించవలెను. ఈ విషయమై మింటోమాన్లే సంస్కరణములు కొంత మార్పును గలిగించెనుగాని, యామార్పు తుదకు నిరుపయోగ మయ్యెను. శాసననిర్మాణసభలు తార్కిక సభలుగ బరిణమించెనుగాని, ప్రజా ప్రతినిధుల యధికార మాంద్యమైనను బెరుగలేదు. సర్. యస్. పి. సింహగారు నుడివినటుల "ప్రజలు గోరునది పలుకుబడి మాత్రమేగాదు; పరిపాలనాధికారము వారిచే వాంఛించబడుచున్నది." స్వల్ప సంస్కరణము లెప్పుడును, విశాలసంస్కరణములకు ప్రతికూలము లగును. స్వపరిపాలనాశకలము లెప్పుడును ప్రజల గమ్యస్థానముకు జేర్చలేవు. ప్రజలకు సంపూర్ణముగా బాధ్యత నొసగినగాని, స్వపరిపాలనావిధానము జయము గాంచనేరదు. రెండు సమస్యలు మనల నిపుడెదుర్కొనుచున్నవి. స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనలకు, పరిపాలన ముత్తరవాది గావలెను. ఆట్టిసమయమున హిందూ దేశ ప్రభుత్వమును, అంగప్రభుత్వబాధ్యతనుండి దప్పించవలెను. మాంటాగూగారు తమ మెసపాటేమియా యుపన్యాసమున, ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించు కొలదిని పార్లమెంటువారి యధికారము నుండి విముక్తిగాంచవలయునని నుడివియుండిరి. కాంగ్రెసు సంస్కరణ విధానమున కిదియే మూలసూత్రము. పార్లమెంటు హిందూ దేశ విషయముల గూర్చి శ్రద్ధ వహించుట లేదని పాల్గురుప్రభువుగారు చిరకాలముక్రిందటనే చెలిపియుండిరి. హిందూ దేశాభివృద్ధి కింతటి మందగతి సంభవించుటకు ముఖ్యకారణము, పార్లమెంటు వారికి హిందూ దేశము నెడల గల యజ్ఞానమే యని వారు నిర్ధారణజేసిరి. అందుచే

హిందూ దేశముపై ఇండియా ఆఫీసు మాత్రమే సర్వస్వాధీనత్వమును వహించుచున్నది. పార్లమెంటులో ఎన్నడయినను హిందూ దేశ విషయముల గూర్చి చర్చ జరిగినచో, యూరపియనుల యుద్ధోగముల గూర్చి గాని, యూరపియనుల వర్తకుల జేమము గూర్చి గాని, చర్చింపబడును. పార్లమెంటులో, హిందూ దేశపు ఆదాయవ్యయ ప్రకటనము గూర్చి చర్చ జరుగుచున్నపుడు, సభ యంతయు నిర్మానుష్య మగుట యాచారము. ఇంక విచారితమెన్నియు లేదు. సామ్రాజ్యబాధ్యత యంతయు, నొక్క అంగ పార్లమెంటు భరించునంతవరకు, యీ స్థితియందు మార్పు గలుగుట దుస్సాధ్యము.

హిందూ దేశ విషయముల గూర్చి పార్లమెంటు దృష్టి నాకర్షించుట 1873 వ సంవత్సరమున ఫోలరు అను సభ్యుడు హిందూ దేశపు ఆర్థికవిషయముల గూర్చి సావకాశముగ చర్చించుట యన సరమను తీర్మాన ముపపాదించెను. ఆతను తిరిగి 1883 సంవత్సరమున ఆ తీర్మానమునే ప్రవేశపెట్టెను గాని లాభము గాన్నించలేదు. 1899 సంవత్సరమున క్లాడు వెల్లు అను వారు ఇట్టి తీర్మానమునే యుపపాదించుచు, ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారి జీతమును పార్లమెంటు భరింపవలయునని సూచించిరి. 1906 వ సంవత్సరమున క్విర్లే శేషులగు కీర్తవార్జీగారుగూడ ప్రభుత్వకార్యదర్శి వేతనముగూర్చి తీర్మాన ముపపాదించిరి. ప్రభుత్వకార్యదర్శి పార్లమెంటుకు బాధ్యుడై పార్లమెంటు సభ్యులగునపుడు, హిందూ దేశము వారి జీతమును భరింపవలసివచ్చుట యన్యాయము. అంగదేశమే వారి వేతనమును భరించు చుండవలయుచో, హిందూ దేశ విషయముల గూర్చి అంగ ప్రజల కింతటి నిర్లక్ష్యభావము జనించియుండదు. అందుచే యంతవరకును నిరంకుశము వహించుచున్న ప్రభుత్వకార్యదర్శిసభ యంతరించి కార్యదర్శిగారి వేతనమును పార్లమెంటు భరించునటుల జేయుట, ప్రజాపరిపాలనానిధికి అత్యవసరము. ఈ యనసరమును గుర్తించియే, దేశీయముహజన సభలో 1885 సంవత్సరమునందే కార్యదర్శిసభ యంతరింపవలయునని సూచించబడినది. ఇట్టి సంస్కరణ మవసరమని 1917 వ సంవత్సరమున గోరుచుండగా, యిది విస్తవకరమని నుడువు ప్రతికూలరు బుద్ధి వికాస మొత్తని కొనయాడగలము?

పురాతనపు నాణెములు.

నెల్లూరుజిల్లా కోడూరులో 16,586 పురాతనపు బంగరునాణెములు యిటీవల భూమియందు దొరకినవి. దక్షిణఖండపు ప్రాచీన పరిశోధనాధికారియగు రాపుసాహేబు కృష్ణశాస్త్రి గారు వాటి గూర్చి వివరములను ప్రభుత్వమునకు చెలియబరచిరి. ఈ నాణెము లెవరిధనమో యూహించుట కాధారములు గన్పట్టలేదు. ఈ నాణెముల నెలరు 1,16,093 లని మదింపు వేయబడినది. నాణెములన్నియు గుండ్రముగ నున్నవి. పశ్చిమ చాళుక్యులకు సంబంధించినవిగ గన్పట్టు చున్నవి. అవి యన్నియు యొక్కటే బరువు గలిగి యున్నవి. 51½ గ్రెయిములు మొదలు 52½ గ్రెయిముల బరువును. 7 కారట్ల బంగారపు వన్నె గలిగి యున్నవి. రెండు వైపులను "శ్రీ" యను తెలుగక్కరము గాన్నించుచున్నది. క్రింది భాగమున ఆకాళ్య రాజు పేరుగలదు. కొన్నిటిపై బల్లెము సూర్యుడి చంద్రుని ఆకారములును గలవు. మరి కొన్నిటిపై సింహము వ్యాఘ్రము ఆకారములు గాన్నించును. ఇంకను కొన్నిటిపై పుష్పప్రతిమ లుండును. బంగ

రు నాణెముల బరిష్కించుట కాకాలమున నొక అధికారసంఘముండెడిదట. బంగరు నాణెముల సరియైనదని చెలుపుటకు, ఆసంఘమువారి చిహ్నము వెనుకటివైపున నుండెడిదట.

కొన్ని నాణెములు 13 వ శతాబ్దమునకు సంబంధించిన వని యూహించబడినది. వాటివై భుజవీర, భుజబల అనునామములు గాన్పించుచున్నవి. ఇవి బిరుదులుగాని నృపుల నామములు గావు. నెల్లూరుజిల్లాను పాలించిన ఆంధ్రచోళులు భుజబల, భుజవీర యను బిరుదుల వహించిరి. కొన్ని నాణెములపై జగదోబ యను బిరుదు గలదు. ఈ బిరుదును 13 వ శతాబ్దముందలి ఆంధ్రచోళ నృపాలుడగు కామయదేవమహారాజుచే వహించబడెను. జగదేవయ్యని కాలపు నాణెములు 62 గాన్పించినవి. ఈ నాణెములను, ఆంధ్రచారిత్రక పరిశోధకులు పరిశీలించి, వాటికాలము నిర్ణయించి, ఆంధ్రుల ప్రాచీనచారిత్రము గూర్చి నూతన విషయముల వెలుబుచ్చుట యవసరము. రావు బహదూరు కృష్ణశాస్త్రిగారు యీ నాణెములను రాష్ట్రీయ చిత్రవస్తు ప్రదర్శనశాలలో నుంచుట యవసరమని ప్రభుత్వమువారికి సూచించి యున్నారు.

ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము మా కాశాభంగము గలిగించినది. ఇట్టి ప్రాచీన నాణెములు లభించుట దుర్లభము. ప్రాచీన గవర్నరుగారు గూడ ప్రాచీనచరిత్రమును పరిశోధించుట కవసరమగు పరికరముల నన్నిటిని సమకూర్చవలయునని హెచ్చరించియున్నారు. ఈ నాణెము లాకారముచే ప్రభుత్వమువారి రక్షణ యందుడుట భావ్యము. 740 నాణెములను, వివిధ రాష్ట్రముల చిత్రవస్తుశాలలకు బంపవలయుననియు, 482 నాణెములను మద్రాసు మ్యూజియములో నాణెపు పరిశోధకులకును ప్రజలకును విక్రయమునకై యుంచవలయుననియు మిగిలిన 15,364 నాణెములను బొంబాయి మింటునకు బంపి బంగరు ధర ప్రకారము విక్రయించవలెననియు, ప్రభుత్వము వారు నిర్ణయించిరి. ఈ నిర్ణయము మనఃశ్రద్ధమునకు కారణమగు చున్నది. అపూర్వముగు నిట్టి నాణెములు కరగింపబడుటచే చరిత్రాధారము లనేకములు నశించుటకు కారణమగును. ఆంధ్రులీ విషయమై మానము వహించక, యీ నాణెములను భద్రముగ మద్రాసు మ్యూజియములో నుంచుట యవసరమని, ప్రభుత్వమువారికి నివేదించుట యవసరము. లేనిచో ప్రాచీన చారిత్రమునకు నష్టము వాటిల్లును.

బొంబాయి విద్యార్థి మహాసభ

నేటి నుండి మాడుకనులు బొంబాయియందు జరుగుచున్న బొంబాయివిద్యార్థి మహాసంఘ ప్రథమ సమావేశమున కభ్యర్థులు ౬౦ జి. ఎస్. ఆరండేలు ఎం. ఏ. ఎల్. ఎల్. డి. గారు తమ యువస్వాగతమున విద్యార్థిపాఠ్యమును విషయమునుగూర్చినది. వానినండి ఈక్రింది ముఖ్యవిషయములు ప్రకటితములు:—

లోకమునందంతటను ప్రతిజాతియందును యువకవర్గము ప్రత్యేకపరిస్థితి నెదుర్కొనుచుండును. మనకండ్ల యెదుట పురాతన నాగరికము, పురాతన పరిస్థితులు మారుచుండుటయు, పరిణామమువలన నూతన నాగరికము నూతన పరిస్థితులు సంభవించుటయు జూచుచున్నాము. ప్రాచీన యుగాంతపు పరిస్థితులను దుర్బలించినందున, మన యువగులకు అనిశ్చయభుగ భవిష్యత్తు ముందు గర్పించుచుండును. (1)వ ఆంగ్లదేశము పోయినది. ఆంగ్లయువక వర్గమువారి హితవ ఆంగ్లదేశము ప్రభుత్వమునకునున్నది. యుద్ధము పునున్న ప్రతిదేశమునందు నిష్ఠ జరుగుచున్నది. రష్యాదేశ

పరిస్థితులు విచిత్రముగ మార్పు జెందుచున్నవి. అనేకదేశములందు పూర్వచారములు కొన్ని యెనును ఆచరింపబడుచుండగా, రష్యాదేశము పురాతన పరిస్థితులను త్రెంపుకొని పూర్వ రాజ సంపత్త్యము నణచి, నూతన పరిస్థితులను, నూతన ప్రభుత్వము నేర్పజుచుకొనుచున్నది. నూతన రష్యా పరిణామ మత్యంతము. ప్రాణాంతకమగు నిరంకుశత్వము నణగద్రొక్కినది. పూర్వభయములను భ్రాంతులను వదలి నవ యుగ సాహోదయమున నూతనరష్యాను, స్వతంత్రరష్యాను, ప్రజాపాలితమగు రష్యాను నిర్మించినది.

ఇంక హిందూదేశ స్థితిని జూతము. ప్రాచీనకర్మముల నుండి నిర్జీవస్థితి నొంది, నూతనస్థితిలందు పునర్జీవము నొందు దేశములలో హిందూదేశము చేర్చబడినదా? హిందూదేశము నిర్జీవమైనదా? పునర్జీవమే లేదా? నవయుగములే నిర్మింపబడుటకుమంచి భవిష్యత్తులేదా? ఈప్రశ్నల కొక్కటియే ప్రత్యుత్తరము. చుట్టప్రక్కల పరిస్థితులను గమనింపుము.

ఇప్పుడీసభను యువకవర్గమున నెండలు కాలపరిణామవిశేషములను జాగ్రత్తతో గమనించుచున్నాకో తెలియదు. నూతనముగ నుద్భవించుచున్న పరిణామవిశేషముల యందు భవిష్యత్తునకు సంజ్ఞలు ప్రసన్నమగుచుండును. కాన మన యువకులు కాలపరిణామసంజ్ఞల నరయుచుండుట ముఖ్యము. ఒకరొకరు పోటీపడు స్థితులు పోయినవి. జగల యొక్క గాని జాతులయొక్క గాని ప్రత్యేక కర్మత్వము ప్రాదుర్భవించి ఉచ్చస్థానము నొందినది. సర్వప్రాత్య్యము వ్యాప్తమగుచున్నది. నవయువకులకు జ్ఞాతకీరవాణి వాక్యములు వీణావాదములై మెల్లమెల్లగా విసవచ్చుచున్నవి. ప్రాచీన పరిస్థితులనుండి బయల్పడుచున్న భవిష్యత్తునకు సంజ్ఞలను మీరే బాగుగా గ్రహించగలుగుదురు.

భారతీయుల హృదయములందు దేశసేవా పరత్వమే ముఖ్య గణ్యముగా నుండవలయును. ఇట్లు జన్మముతోడనే పాఠ్యము ప్రారంభమగుననియు, కర్మయొక్క అవసరముల కొరకు జేయబడు సేవయైనను, మొత్తముమీద దేశమున కంతటికి సేవయే యనియు తెలిసికొనును. పూజ్యులగు పెద్దవారు మనోవాక్పాఠ్యకర్మముల కొంతవఱకును మాతృదేశా రాధనమే అదర్శముగా నుండునట్లు చేసి మీ కమూల్యమగు సేవ జేసియున్నారు. ఈ యమాభ్యుదయభావమును మీ రెంతవఱకు వహించెదరో దానిని బట్టియే మీ భావి పాఠ్యముండును.

మాతృసేవజేయుటనేర్చు విద్య లేదులకు? స్వజాతి లాభములకు విద్య వినియోగించుటకు యోగ్యతారూపముగ నుండదగని పరీక్ష లేదులకు? ఆరోగ్యజన సత్వముల సంపాదించుట లని వ్యా యా మ క్రి డ లేం దు ల కు? మీరు బాగుగా విద్యనేర్చి, పరీక్షలయందు కృతార్థులై, ఆరోగ్యజనసత్వములను గడింపజాలుదురేని, మాతృదేశసేవాక్రమే ముఖ్యకరముగ మీకుండవలయును. మాతృదేశపు పుత్రులును పుత్రికలును మాత్రమే మాతృదేశావసరముల నెఱుగ గలరు. రాజద్రోహు లనియూ, ఉపద్రవకారు లనియూ, మిమ్ము నెవ్వ రనుచుండురో, అట్టివారే మిమ్ముల విద్యార్థి జీవమున మీశక్తిసామగ్ధ్యముల నన్నిటిని వినియోగించుటకు ప్రేరేపించువారు. జాతిలోనివారిజాగ్రత యంతయు మొదట ఆ జాతియువకవర్గమందుండవలయును. ఈ యువకవర్గమే దేశభాగ్యమునకు కారణభూతము. ఇట్లనినచో, నేను మిమ్ము నెక్కువగా పోషించునా ననునాదరమా? మీకొకటైనను పనిచేయుచున్నచో, మాతృదేశోపయోగముకొరకే నేను పనిచేయుచుండును.

మిమ్ము సభికులుగా స్తుతించుచున్నా నని మీరనుకొన బోయినను, మీవైనను మాతృదేశ భావిస్థితి ఆధారపడి యున్నదనియు, హిందూదేశపు అదృష్ట మంతయు మీ హస్తములయందే యున్నదనియు నేను చుటల నొక్క చెప్పచున్నాను. 1918-౧౯ సం. నెవ్వెంబరు నందు జరిగిన సామ్రాజ్య కాసన సభలో హార్డింజి ప్రభువు గారు చెప్పిన వాక్యముల సారాంశమే యిది. అప్పుడు వాటిల్లినది:—“నామనస్కంతయు విద్యార్థుల వైపుననే యుండును. వారి జ్ఞేయము కొరకున, వారి విద్యాభివృద్ధి కొరకున ఎంత సేవ చేసినను ఎక్కువ కాజాలదు. వారి మీదను, వారి సంకల్పి వారిమీదను హిందూదేశ భావయోగసంపద యంతయు ఆధారపడి యుండును.”

నూతన ప్రపంచ ముద్భవించు చున్నది. నూతనముగ వచ్చిన భావోద్దేశాత్మకముతో దేశములను బాతులును నవయువములను నొందు చున్నది. ఈ నవభావభక్త్యు ప్రస్తుత భూమి సంప్రదాయము కలది ప్రత్యక్షమై యున్నది. మాతృదేశ

మన నవయుగమునందు యువక వర్గముతో, క్రొత్తజాతుతో, నూతనాశయముతో డను, నూతన యావనముతోడను, నూతనశక్తితోడను, బలతరమగు పాఠ్యార్థిక జీవనముతోడను బయల్పడుదును. అనేకజాతులకు మాతృస్థానమై పూజనీయమై యుండు ఆర్యావర్తము పునరుజ్జీవించునా? నూతనోద్దేశాత్మకమున ఆర్యావర్తము త్రాగునా? లోకవ్యాపకుడగు పరమాత్మునినుండి భువశాసనము బయలుదేవలి లోకమున నంతటను ఘంటానాదముగా మ్రోగుచున్నది. హిందూదేశమును ఈశాసనము నాలకించుచున్నదా? మిత్రులారా! మీకంటె పెద్దలమును, హిందూదేశము నత్యాదరముతో జూచువారమునగు మేము, నవజీవనమునకు కొన్ని క్రొత్త మార్గములు చూపియుండవచ్చును. మాతృదేశము నూతన సాభాగ్యసంపదల నాశించుటకు కొంతవఱకు తోడ్పడవచ్చును. నవజీవనమున, నవశక్తిని దేశమున వ్యాపింపజేయుపని మీది. నే నీమాట లనుచుండగా, మీ హృదయంతరాళముల గలుగుచుండు అభిప్రాయములు నాకు పొడగట్టుచున్నవి. మహాబుద్ధుల దేశమగు ఆర్యావర్తమునకు ఆ నాలోచిత విధమునను, హిందూమును సేవ చేయుట తగదు. మనము చేయగల అత్యుత్తమ సేవ మాతృదేశము కోరుచున్నది. అల్పసేవ జేసితిమా మాతృద్రోహుల మగుదుము. సక్రమ సేవయే కదా యువకుల ధర్మము.

హిందూదేశపు గొప్పతనమును, హిందూదేశపు శక్తి సామగ్ధ్యములను, స్వగృహమును శాంతి తోడను, సక్రమముగను, సౌఖ్యకరముగను నిర్వహించుకొనుటయందే యుండును. భారత యువకుడు తనకు చేతనైనంతవఱకు స్వగృహమును శాంతియుతముగ జేయువలయును. మన జాతికి కుటుంబమే మూలము. కుటుంబజీవనమే జాతిజీవనమునందు ప్రస్ఫుటమగు చుండును. హిందూ దేశము హీనస్థానమున నుండినను, స్వవిషయముల సమర్థించుకొనజాల కుండినను, ఏకటుంబము నందో యెచ్చటనో అన్యాయమును, అక్రమమును జరుగుచుండుటయే కారణము. కుటుంబమును బట్టియే జాతి యుండును. కుటుంబమునం దజ్ఞానముండుచో జాతిని కొంచెము లోపము గలుగును. ఏకటుంబమున నెవ్వరైనను, స్వదేశసేవ జేయుట కవకాశములనుండి తప్పింపబడుచో, జాతిస్థితి దుర్భరమగును.

నీకుటుంబము ఒక చిన్న జాతికుంటిది. నీదేశమున కెట్టి యెట్టిలక్షణములు గలిగింపగోరుదునో ఆలక్షణములకు నీకుటుంబమునందు ముందుగ లిగింపజేయుము. నీకుటుంబమే రాజకీయ జ్ఞానమునకు మొదటి పాఠశాల. దేవాభిమానమును జాతులకు ప్రభుత్వసోపానము. సదసన్నివేదనాశక్తి మూలము. కుటుంబమునందు బాగుగా సరిపుచ్చుకొనుట కష్టమని మీరనవచ్చును. తన స్వార్థత్వాగమును కుటుంబమునం దెత్తు బలయోగించుకొనుచు, తనకు మెప్పుడలయైన లేవండు ననియు వీరనవచ్చును. అదినిజమే. అట్లు కష్టముగనే యుండునుగాని మీకంటె పెద్దవారు సబుబజీవనము ఇంకను కఠినతరముగ నుండునని యెఱుంగుదు. ఎరరినో భూషించుకొనుచు, వాడు మన రక్షకుడనియు, మనకు సహాయకుడై నిల్చెనియు పొగడుట యంతయు ప్రజాసామాన్యమునందు మెలుపు దీక్షలై వచ్చి పోవు భూషణమేయని నమ్మును. ప్రజలమెప్పుడల నాశించువారందఱు మూఢులగు ప్రజాసామాన్యుల సేవకులుకాని జాతిని ర్యాణకులుగారు, దేశసేవజేయ గోరువారు ప్రజాసామాన్యపు దూషణభూషణములకు లెక్క సేయక సేవావ్రతమునే పట్టి కార్యాచరణము ననుష్ఠించుచుండవలెను. వారు వీరు చెప్ప మాటలనిని అదర్శములను విధనాడగూడదు, అదర్శములందుఃఫలాల మగుచుండవచ్చును గాని ప్రయత్నములు సఫలము కాకుండ వచ్చును. నీని నన్నిటిని లెక్కింపదగదు. తన శక్తి సామగ్ధ్యములను బట్టియు, స్వాగృహ్యమును బట్టియు ప్రజాభిప్రాయమును నడపుచుండవలెను. మన కుటుంబమును, పాఠశాలయు పురమును మన నాయకత్వమునకు ప్రభుత్వస్థానముగా నుండవలెను. మనము పాఠ్యమును నేర్చుకొనుటకు పాఠశాల కుటుంబము, పురములు మూలములై యుండునట్లు చేయుటయే మన పెద్దవారు కోరు ఆశయముల ముఖ్యాభిప్రాయము.

ఉపాధ్యాయులు బహిష్కరణచయన జరుగుచుండు రాజకీయవిషయములను గమనించి విద్యార్థుల కనుష్ఠికుల ననుసరించి బోధించి ఆచరింప నిచ్చుచుండుట ఉపాధ్యాయుల విధి విద్యార్థులు రాజకీయసఫలకు పోహదవనుట మంచినా ప్రమే (ఇట్టిది ఇంగ్లండునందు లేదు) రాజకీయ విషయముల నెక్కువగా గోచరింపజేయ విద్యార్థి మోసము గలుగవచ్చును. లోకాల విద్యార్థులస్థితులు నేరుసానులై ప్రపంచమున కాభివృద్ధి

సంసిద్ధులై యున్నారని వారు బహిష్కరణమున నుపయోగించుకొనవలసినవారని తేల్చిచూపెను. కళాశాల విద్యార్థులు రాజకీయసభలకు పోయి జాతీయజీవనవిషయములను, రాజకీయపరిస్థితుల నలవరచుకొనవలెను. కాని బహిష్కరణ రాజకీయరంగ కృషియగుట విద్యార్థులు సామాన్యముగా నుండదు. వానిని స్వనియము నుపయోగించుకొనవలెను. విశాఖకు ఏడుగురు బడుచున్న జేతలకుణముల నెట్టిగిలరువారి వాని నష్టపరిపక్షములకును, నాయకులకుండు లక్షణముల నలవరచు కొనుటకును మాత్రము కళాశాల విద్యార్థులు రాజకీయసభలకు పోవచ్చును.

బహిష్కరణచర్యమున విద్యార్థులును యువకులును నేర్చుకొనుచున్నదేమి? ఇండియా దేశము స్వాతంత్ర్యమును బడయవలెను" అను నాత్మోక్తి చేక కరమగు మహాదైవ వాక్యమునందు భరతన్న సర్వహిత భావనలను గట్టిపెట్టుచున్నది. ప్రపంచము స్వాతంత్ర్యము కొరకు పోయియున్నది. వెనుక సామ్రాజ్యములకు బహిష్కరణము ప్రాముఖ్యము తూచి లోపముగల దని తిర్మాకించినపుడు కలిగిన ఫలితమే చురుకెలిగి మరల మొదలుపెట్టవలసిన గతి కట్టుకుండ శక్తికంటెయు భారపోయియున్నది. ఈ స్వేచ్ఛ ఎట్టిది? వ్యక్తికాంతి ఆభివృద్ధికి అభ్యంతరముగ నీవని స్పష్టమైన వానినండి స్వేచ్ఛ కొరకును చున్నది. చిరస్మృతియులగు మానవ విశ్వాసములనుండియు జాతి దౌష్ట్యము నుండియు స్వలాభ పరులు సర్వస్వమును గావించుకొని పోవుటనుండియు ఆస్థాయమునుండియు మోటుబలముయొక్క ఆధికారమునుండియు, జాతి మర్జనమునుండియు, వర్ణ మత వైషమ్య సంజనిత దౌష్ట్యమునుండియు స్త్రీ పురుష విభేద సంజనిత దౌష్ట్యమునుండియు విముక్తి వాంఛింపబడుచున్నది. భవమత్యంతరలన కలుగు నీచగర్వ దౌష్ట్యమునుండియు స్వాభావము గోరు ఫలితము నభ్యంతరమున కుత్తె గొనుటనుండియు స్వేచ్ఛ వాంఛింపబడుచున్నది.

జన్మముల సామగ్రినిరంకుశత్వమున కేవలము ఆర్థిక పక్షమై తమ నిరంకుశత్వమును ప్రపంచమునం దంకితుల వాప్తి పరచుచున్న సహోదరులకు మాత్రమేగాక ప్రపంచ మందన్న దేశములలోను ఇండియాదేశమునందును కూడ నిరంకుశత్వము నవలంబించు ఈ చర్యను సరఫరము. ప్రత్యక్షము యొక్క యూరోపు, ఆఫ్రికా ఆశియా లో మాత్రమే జరుగియున్నది గాని వైతిక యుద్ధము ప్రపంచమునందన్ని ప్రక్కలను గూడ జరుగుచున్నది. ఈ వైతిక యుద్ధమున కలిగిన ప్రత్యక్షములను నివారణము కావలయు. హిందూదేశమునకు మాత్రము లభింపవలెను. "మన నిరంకుశము విదేశీయుల నిరంకుశములకు రుప్పలములుగ మొదటి కడండి: తేలి శ్రేష్టము. మురరిపాలమునకు స్వపరిపాలము శ్రేష్టము. దేశీయుల శ్రేష్టతను పరిపాలనకుకుండు స్వదేశీయుల దుష్టల పరిపాలనము శ్రేష్టము" అను వాక్యములు సుప్రసిద్ధములు. గ్లాసప్రెస్, కాంటెలు బానెర్జీ, బోరులా గార్ల మున్నగు వారిచే రలుపాటుల నుడువబడినవి. ఈ విశ్వసంగ్రామ విషయమును మీరు వెదకుట వలసినది. చూచుచున్నప్పుడు, తాత్కాలికవిధానము నేర్చుచుట, వానిని మనము కాలక్రియమునకు కడమముగ ఒకటిరెండుపురుషులకును వాటికి మార్పుకొనవలెను. ఈ ప్రధమాకృతికి మీరెద్దతే ముత్తరవాదులు దానికి మొదటి ముత్తరము నొసగుట మీ తరమువారు తుత్తరవాదులు. కాననే మీరు దానికి పరిశుద్ధమును పూరితము నగు జీవము నొసంగవలెను. మీరిదిగి నేను మీరు స్వప్రపంచవలెను. మనము స్వేచ్ఛకొరకు పోయియున్నాము. మనలోనున్న దైవ స్వభావానుకూలముగ కృత్రిమములకును మన శక్తికి అన అనకాశములను కలిగి, చుకొనుటకును రాష్ట్రసేవ చేయుటకును సౌభాగ్యముగను ఉపయోగకరముగను జీవించుటకును మనకు స్వాతంత్ర్యము కావలెను. యుద్ధాంధమునుండియు వ్యక్తికాంతిల అభివృద్ధికి దౌర్జన్యములవారు ప్రహింపకలిగి, దీనిలు రాష్ట్ర సేవతో సమానముగ నుపయోగించువారిని తెలిసికొనవలెను. బాబర్ క్రావుల స్త్రీల పురుషుల పాతకకృత్యములను గాని గ్రహించి. రాష్ట్రమునందలి వ్యవస్థలను చిరునాటి యువకుల పురుషుల సంరక్షణము నాయుటలో రాష్ట్రకాలకు తెట్టిదేవమును బూరరాదని భారతీయులకు కష్టము వెక్కిరితలములకు పూర్వమే కనిపెట్టిరి. వాళ్ళు రాష్ట్రముల వారు పలువురు దేశీయ గ్రహింపవలెను. "ధర్మ"ము ప్రాచీనకృత్యమును జాతీయ భవనమునామక వారు నేను గ్రహించిరి.

మన నాయకులలో యధార్థ సేవ చేయువారెట్టి ధర్మ పాతకముల విశ్వజీవనమున కొకపు డకడమైన పాతకములను భేదించుట కిచ్చి దా విశ్వజీవనము స్వాతంత్ర్యపరమై పడుచున్న వేదనను స్వాతంత్ర్యము లగు మిశ్రక్తిజీవనములు గ్రహించుట కలసిన మీరు వారిని మహామృతంబు పూజించుకొనుటకు నున్నారు. యువజనులమీరు గూడ, నానింపవలెను. యధార్థమగు నాశక్తియూపకము కాకమానదు. మీ సేవారంగములు గృహము పాతకాల, కళాశాలయును గాని సభావేదికలతోను రాజకీయాంధాళములతోను గూడిన విశ్వమానవరంగము గాదు. మొదటి మీరు మిశ్రలూరకాశమున నిర్మలమతితో పనిచేసి సామర్థ్యమును గడించిన పిదప మీరు విశ్వమానవరంగమున నటింపగలుగుదురు.

భారతీయ యువకుల శారీరభివృద్ధికి విరకాలమునుండి అనకాశముల తేవడెనని నేను బాగుగా నెగురుచును. ఆ యధార్థాభ్యాసము ప్రత్యేకతలకు తప్ప తక్కినవారి కందరి కని వర్జనముమైనది. నేను వారణాసి నెంట్రులు హిందూ కళాశాల ప్రిన్సిపలుగా నున్నపుడు మైసిగిడి యనునాచనకలిగినగూడ సభికాలు సహించజాలరయిరి. స్వపరిపాలనము గల దేశములలోని కళాశాలలోని బాలయోధులకుల స్వాతంత్ర్యములలో స్వల్పభాగమయిన నా కళాశాల విద్యార్థుల కొసంగవలె నని ఎన్నివిధముల కొలన నేమియును లాభముకలుగలేదు. మాత్రు దేశ సంరక్షణ సామర్థ్యమును గడించుట కంటె నుత్తమ కార్య మింకొకటి లేదు. ఆశ్రితవిశ్వాసమునకును క్రమశిక్షతో గూడిన విద్యయితకును సాటియును నుగుణము లేవియునులేవు. భారతీయ యువకులకు క్రమశిక్షకు బదులుక పెద్దలపట్ల గౌరవమును చూపకున్నారని కొందరు నిందమోపిరి. "ప్రాచీనకాలమున దలిగురుభక్తి పోయినది. విభేదము ఈ దేశముకలికాలమునందలి నుగుణము" అచట నచట విద్యార్థులలోన స్వస్థతయు సమైక్యతయును జరిగినవని నే నెగురుచును. విద్యార్థుల సమైక్యతయును వినుటకు నాకు చాల మనస్తాపము కలుగును. ఈ సమైక్యతలన నష్టపడిన విద్యార్థుల పట్ల న్యాయము చేయవలె ననిన మన మిష్టాతి విద్యార్థులపై నే నిరసింపక తప్పదు. ఈ పద్ధతి వలన విదేశీయులకు భారతీయుల విద్యా విధాన నిర్ధారణమున నిరంకుశాధికారము కలిగి యున్నది. అత దుహాధ్యాయుడే యైనచో తనతో సమానార్థుల గల భారతీయోపాధ్యాయున కంటె నతడధికముగ మాడబడుచు ప్రత్యేక గౌరవమును పాత్రుడుగా నున్నాడు. యువకులు తమ యువజనోపాధ్యాయును సన్మాన్యమునకు నడుపుటకు రలుము దేశభక్తిని వాటికి లభింప నీకుండ చేయుచున్నాడు. భారతదేశపరిత పరిత్యజింపబడినది ప్రాచీనభారతనాయకులు పరిగబాదులు కావండిరి. భరతఖండ సంరక్షణము కి దేశీయుల అధీనమైనది. ఆమె భావ్యభివృద్ధి వాంఛ కానిదేశీయుతో గూడిన రాజకీయముగ నెంబడుచున్నది. ప్రస్తుతకాలమున భారతీయులకును నూతనభావాద్రి కులై దేశసేవారులై ప్రాచీనమహిమోజ్జ్వలమై భావికాల మహద్దళా వసులైయున్నారు. ప్రపంచమును చాల దేశాలై నవముగమునకు లాభాపాపాలకులైయుండ వాని పరిశీలించవలసిన వారు నిద్రించుచు నాయువకులను గూడ నిద్రావస్థలో నుంచగలరు నదియే జాగ్రదావస్థ యని గూడ ప్రపంచమున్నాడు. ఆ కారణముననే ఈ చిక్కిన కలుగుచున్నవి. దీనికి సాధనము స్వపరిపాలనమును జాతీయీకర్త కానే గాని యొకడుగాను. స్వపరిపాలన ముత్తదే దృగ్గోచరమగుచున్నది. జాతీయవిద్య గూడ దృగ్గోళి దృష్టి విషయము గాగలదు. గాన యువజనులగు మీరింక ము కొంత కావలెను. కావలసిన మాగ్నలను కలిగించుటకు నాయకులు సర్వశక్తులను వినియోగించు చున్నారనిమిరెగియే యంగురు కొన మీరు వోప్పును నుగుణము నభ్యసించి వారికి సహాయ పడవలెను.

మీరు భారతదేశము నభ్యధికముగ ప్రేమించవలెను. ఆదేశమునే ముఖ్యముగను అన్నిటికంటె మెచ్చుచు మీరు ప్రేమించవలెను. ఇట్టి ముఖ్యభావమున మీ జీవితములు మాత్రు దేశమునకు సమర్పింపబడునట్లు సుశక్తింపుక. నభారతము దయుంచుచున్నది. కాన నీవైతము నిరుపద్రవముగ జరుగునట్లు సమర్థులైవలెను. మీ మొదటి పది కుటుంబాభివృద్ధి కుటుంబములై స్వేచ్ఛ భరతములైనగాని రాష్ట్రమైస్వేచ్ఛ కంటెము కావలను. ఇవిభరతు భరత ఖండము స్వపరిపాలనా సమర్థముగాదని తెల్పలుపేక్షించి, మీరట్లుపేక్షింపక మాత్రు దేశసేవ చేయుటలో ముమ్మడిముఖుల చేయువారి పలుకుల

నాలకింపకుండుటకు జాగ్రత్తపడవలెను. ఇంతవరకును విదేశీయులే పరిపాలకులు, న్యాయాధిపతులు, పన్నులవిధించు వారు, సంరక్షకులు, విద్యాగురువులు మార్పువారులై యుండగా భారతీయులు సంతృప్తులైయుండిరి. ఇప్పుడు భారతీయులే భరతఖండమును నేరింపలసియున్నది. అట్టి ప్రథమసేవ చేయు భాగ్యముల మీతరముల వాటికి లభించుటచే మీరభ్యసలు. ఇట్టియధార్థ సేవను చేసిన వారిని చాలనరుదుగాతప్ప నిదివరకు భారతమాత ఎరుగదు. మీరు మీ కుటుంబమునకు చాలసేవ చేయవలసియున్నను మీరు భరతఖండమున కధికతమముగ సేవను చేయవలసియున్నాని మరువకూడదు. తమ కుటుంబ పోషమునకే విత్తివంతయు కావలయును గాన దేశ సేవను చేయజాలమును వారు గౌరవ పాత్రులుగారు. భరతఖండము తన పుత్రులకు విద్యప్రేరేపించునూరు దేశాధిపతులు భరతఖండమునకు స్వపరిపాలనాసామర్థ్యములేనివారుభరతఖండము నెరుగనివారే మీరట్లు సోపరపాతులలో చేరగోరకుండు రని సత్సలముగ దేశభక్తితో మీరిప్పజేసింది యుదేశ సేవ చేయవలెను నేను నానదస్యమును మాత్రుదేశతమ సమర్పించెదను" అనుపత్రిమును నిరంకుశమును స్మరింపుచు ఆపుడు మీరు ధన్యులగుదురు. (సశేషము)

ఒక ధర్మ గ్రంథాలయము:—తెనాలిలో కడచిన నెల 25-వ తేదీని 'రాధాకృష్ణ పుస్తక భాండాగార' మను పేర నొక ధర్మగ్రంథాలయమును ధర్మపరవశంధియును స్థాపించెదనది.

మ్యూనిసిపల్ లంగ్విలా, నెల్లూరు:—నవంబరు 28 వ తేదీని తమ యింట జరిగిన యేదో ప్రయోజనమును పురస్కరించుకొని సి. పట్టాభి రామయ్య గారు 100 వందల నిరుపేదలకు తృప్తికరముగా అన్నదానము గావించిరి.

స్వరాజ్యసమితి, బెజవాడ:—వైసమితివారి యాజమాన్యము క్రింద కడచిన నెల 28-వ తేదీ సాయంకాలము ఎద్దు దుపుర భవనమునందు బహిరంగసభ జరిగెను. న్యూఇండియా శ్రీకా సుపాదకులు కే. పి. లిలాంగు గారు "ప్రస్తుతరాజకీయ స్థితి"ని గూర్చి గంభీరవన్యాసము నొసంగిరి. సభాభవనం తయి క్రిక్కిరిసియుండెను. నూరి నుందరరామశాస్త్రిగారు ఆగ్రాసనాధి పత్యము వహించిరి.

తాళ్లపూడి వార్తలు:—వర్షములెక్కువగ కురియుట కలనపుంటలు బొలిగా చెడిపోయినవి. ప్రభాకర డిమా మహేశ్వర పండితులుగారు వారకుండ్రుట దయచేసి "హిందూమతము" ను గూర్చి చక్కని య సన్యాసము లొసంగి, ఇంకను కొలెదినములుండి యుపన్యాసము లొసంగి, లకు. మీ యుపన్యాసభారణి బహుజనాక్షరణిగ నున్నది.

ప్రత్యేక కరణములసభ, బాట్ల:—డిసెంబరునెల 9వ తేదీ ఆదివారము బాట్ల పట్టణమున ప్రత్యేక కరణములసభ జరుపబడును. ఏలూరు వాస్తవ్యులను, కానన నిర్మాణ సభాసభ్యులును గౌరవనీయులును నగు రావు బహద్రుడు మొదలగు చంద్రారావు పంతులుగారు గాగిననాధిపత్యము క్షేపించుటకు దయతో సంగీకరించిరి. ఇందు సంఘమున కుపయోక్తములగు పలువిషయముల గూర్చి చర్చించి, అవియన్నియు హిందూదేశ మంత్రిగానికి నివేదించబడును. కావున తెలుగు జిల్లాలయందలి కరణములందరు విచ్చేసి సభను జయిపుదముగా జేయుదురని కోరుచున్నాము. పత్రికాపుల రుసుము రు 1.

పారిశ్రామిక పంచాయితీ సభ.

నిన్నటి దినమున (29 వ తేదీని) ఈ సభవారు ముగ్గురను పరిక్షించిరి. అందు క్రిందిభాయి అడాంజీ షీర్షాయిగారు మొదటివారు. ప్రారంభముననే సాక్షి చెప్పిన దానిలో ననేక దోషాదోషములు లున్నవిగాన రహస్యముగ చెప్పట మంచిదని అధ్యక్షులు చెప్పిరి. బహిరంగముగ నే విచారింపవలయునని సాక్షి చెప్పెను. దొరతనపు టుద్యోగములమీద ప్రత్యేకించి నేరాదోషము చేయుటకలన దాని విచారి పజాలచుని అధ్యక్షులు చెప్పిరి. సాక్షి కోప మేరునగా దొరతనమువారు కోరిన వస్తువులన్ని కంటెనిల వారలకును సమానముగ పంచిపెట్టక కొందరివద్ద చాల అధికముగ వస్తువుల దీయుటయు వరికొందరివద్ద చాల స్వల్పముగ దీసికొనుట యనని చెప్పెను. అందు కాలమువరకును ఓరిమినిసించి ప్రస్తుత పరిస్థితులకు కలుకుక కంటెనెవారు లామే దొరతనమువారికి వలయుతోట్లు మొదలగు వాని నిచ్చుచుండెడివారు. 20 సంవత్సరములనుండి వారిచేయుచున్నారు. చిరపురస్తువుల దయారచేయుటలో కాన్ముదనందలి ఒక కర్మాలయముమీద నెక్కుడు అభిమానమునంచి దొరతనమువారు తీర్చినవారి నుత్సాహించుటయే మానిరి. చర్చముల నెగురుతదేయుట నణచివేయుట పక్షుల చేయవలయునని అతడు చెప్పెను.

మాంటేగుగారి సందేశములు

అంగ్లో యుండియను సంఘము.

అలహాబాదు అంగ్ల హైందవ సంఘమువారు నిన్నటిదిన మన మాంటేగు రాజప్రతినిధిగారలకు తమసందేశమును విజే దించిరి ఆధ్యక్షులు డబ్లియు. పి. యస్. మిల్స్ ట్రేడర్ గారు, జె. హెచ్చి. అప్పలు, టి. టి. రైట్, జె. హెచ్చి, రెండ్ర ట్రేడర్ గారును ప్రతినిధులగు బోయిరి ఆధ్యక్షుల లిట్టు చదివెరి. హిందూదేశ బర్మాదేశములకువలె అంగ్లయుండియనులు, ఇన్స్ టిటే నివసనముల నేర్పరచుకొనిన యూరోపియనుల తరపు నను మేము మిమ్మును రాజప్రతినిధిగారిని హృదయపూర్వకముగ నాదరించుచు హిందూదేశ రాజకీయ క్రొవరముల స్వతంత్రముగ తర్కింప నవకాశము నొసగినందులకు మాతృత జ్ఞతా పూర్వకందనములు. భారతీయ విద్యార్థులలో గొంద టు హిందూదేశ పరిపాలనమున విశేషభాగము తమచేతుల మీదుగానే నడుప గోరుచున్నారు. కాని ఈయనదేశ్యము విద్యార్థులందఱికిని లేదు. వారిలో నెక్కువకుమందియైన నట్టి కోరికల గోరలేదు. మరియు నాయెక్కువ మంది ఇప్పటి స్థితిగతులే కాశ్యతముగ నుండగోరుచున్నారు. పరిపాలనము నందు అత్యధికముగ మాతృభూమివలయునని నిరంతరము “ఘం టాపథము” వాదించువారు కోరుచున్నవలన వారికి గాని ప్రజలకు గాని భేదమునకుగాని ఎంతమాత్రమును లాభకరము కాబోదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కమానభాగము వై కొన కలయునను ఆకాండకలుయు భారతీయులు సంపూర్ణ స్థానిక స్వపరిపాలనమును గోరుచున్నారు. అట్టి సమాన భాగమునకు స్వపరిపాలనము యందుగ నుండవలయుననియు వారు తలంచు చున్నారు. అందునలనే యిట్టి మార్పుల గోరుచున్నారు. మేమును తక్కినవారందఱి హిందూదేశములలో నొకజాతివార మనియు, అందుననే దేశభాష్యుని వారెంతగ నిష్టిపడినాలో మేమును అంతగనో ఆధిపత్యమనియు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్య పునర్నిర్మాణ ప్రయత్నమున భారతీయునికి ప్రాతినిధ్యము నిచ్చుట మా కెంతయు నతిశయకారణ మనియు, అటునను క్రమక్రమమున రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనా పద్ధిని ప్రవేశ నెట్టవలయు ననియు, అట్లు ప్రవేశ నెట్టుటలో ప్రభుత్వపు బ్రిటిషుగుణ మే మాత్రము దిగ్గి పోకూడదనియు మేము నిజేదింప గోరుచున్నాము. హిందూదేశమునందలి రాజ కీడుకలకలము క్రమమున స్వాభావికముననే ఏర్పడవలె గాన నెక్కువమగు విశేషపుమాపు లవసరములేదను నాదితో మా యభిప్రాయమును విశదీకరించు చున్నది.

కార్యనిర్వాహక సభి కాసనసభకు లోపనగా నుండ వలయునను అంతయును గూర్చి తాము అక్టోబరు 21-న తేదీ నాటి సమయములో విశేషముగ తర్కించి అట్టి మార్పున కింకను తనిననయమును రాలేదని వారొక తీర్మానమును జేసిరి.

కాసన సభలందలి సభ్యుల సంఖ్య హెచ్చింప గోర బడుచున్నది. కొంత యభివృద్ధి గావలెనని వారు గోరిరి. ఇప్పటికి ప్రాతినిధ్య మొనగబడని ఇతర తరగతులవానికిని ప్రాతినిధ్య మియ్యవలయును. ఇట్టి ప్రాతినిధ్యములు కేవల ము ఎన్నిక స్వాంత్ర్య మాత్రము ననుసరించియే యుండ వలయును.

భారతీయులు కార్యనిర్వాహక సభలలో సగము మంది సభ్యులు కాసన సభ్యులచే నియమింప బడవలయు నని కోరుచున్నారు. ఇట్టి ఎన్నికలవలన సామర్థ్యము గలవారలు తొలగింపబడుటయు గాక దొరతనమువారు తమ యిష్టము వచ్చినవారిచే నియోగింపబడవలన నెక్కువ లాభముంచును. కావున నట్టి ప్రభావమాత్రము కుల్లంఘింప రాదని వారుకోరిరి.

కేవలము తమ సంఘమునకు సంబంధించిన మార్పుల వారు గోరెనెట్లగుగాని భారతీయుల దొరతనపు టుద్యోగము లలో ననేకము తమకేను కలయునని గోరుటలో వారుకొంచె ము బోకోయు కలిగించుకొన వలసియున్నది. అన్నివిధములగు కాఫులగును ప్రస్తుతము భారతీయులే అధికముగ నున్నారు. కొలది ఉన్నత పదవులందు మాత్రమే అంగ్లో ఇండియను లున్నారు. వారి నటించి తొలగించిన పరి కట్టు నిట్టమునకు చాల హాని సంభవించవలదు. క్రింది యాద్యోగముల క్రమక్ర మమున మీదికి దెచ్చి ఉన్నతోద్యోగములందు నియోగించుట చాల హానికరము.

వారు గట్టిగ నొక్కి చెప్పువలయు అంత మింకొకటి కలదు. నావికా సేవలలో ఉన్నతోద్యోగములు లభించుటకు వారి కక్కుడు అవకాశము లేకుండవలయులను భారతీయు లియ్య కొనుచున్నారు. అటునను తమ కట్టి అవకాశముల నీయవలసి

యే యున్నది. ఏమన తాము బ్రిటిషు సంతతివారు. మరియు హిందూదేశ స్వచ్ఛంద వైస్రాయలులో వారి సంఖ్యకే యధిక ముగనున్నది. కావున వారికి అవకాశము టుండవలయునని ఎక్కువ నమ్మకముతో గోరుచున్నారు.

మహా ముగ్ధసమయమున హిందూదేశపు దొరతనమువారి మన స్వంతయు విమతస్థితి నుండు ఇట్టి సమయమున భారత జనసామన్యమునకు విశేష నష్ట వా యు క ము ల గు మూర్ఖుల గోరు చు స్వ లాభి ప రా య ణు ల గు భారతీయు లిట్టిసమయమున నింత యాదోశము జేయుచు స్పృహలకు వారు తలచిచారమును జెలుపు చున్నారు. ఈ మహాసందేశమున (బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునంతటికిని గొప్పమేలు గలుగుచు గాకయుని వారు కోరుచున్నారు. ప్రస్తుతము సాధారణముగ సంఘమున కంతటికిని వలయు మాతృమిట చెప్పబడి నది. ఆ మాతృమిటలందు స్థానిక సంఘములు తమ ప్రతినిధుల నుపి ప్రత్యేక సంస్కరణము గోరెరను. యథాప్రకారముగ రాజప్రతినిధి మాంటేగుగారు సంఘప్రతినిధుల కరస్పందన మున గావించిరి. ఇంతటితో సమాన ప్రాతినిధ్యము లన్నియు నుగిసిరి. మాంటేగు రాజప్రతినిధి గారులు ఢిల్లీకిబోవు చున్నారు. అచటినుండి మూడవతేదీని కలకత్తాబోయెదరు.

రాజప్రతినిధిగారు మాంటేగు గారి సహితముగ నిన్నటి దినము ఢిల్లీలో కలకత్తాకు పయనమైరి. అచటినుండి మద రాసు బొంబాయిలకు పోయి మరల జనవరి నాల్గవతేదీ నరికి ఢిల్లీకిబోయెదరు. అన్ని ప్రేషకులకు వచ్చుట పోవుట అంతయు “మై” నేము ” గ జరుగును. బహుశచేసవారిలో రాజప్రతినిధి గారు, వారసతిగారు, మంటాగు గారు, దనభూమారు గారు, దూర్భాగ గారు బాసుగారు, విస్సెంటు గారు గాక తక్కిన వారనేకమంది గలరు. మెప్పువర్జులతిగారు కలకత్తావరకు మాత్రమే పోవుదురు.

28-న తేదీ ఈక్రిందివారికి సందర్శనముల నొసగిరి. జె. హెచ్. అప్పలు, డబ్లియు. పి. యస్. మిల్స్ ట్రేడర్, టి. టి. రైట్, జె. హెచ్. రుండ్రెట్టు గారు, బి. పి. మాధవరావు, మా. లాలా నక్కలీరుసింగు, మా. రాయబహద్దరు రావకరణదాసు గారు మొదటివారు యూరోపియను సంఘప్రతినిధులు; తక్కిన వారు యావద్భారతహిందూసభా ప్రతినిధులు.

అఖరు విజ్ఞాపన పత్రము

ఈ నెల 28 వ తే. ని యావద్భారత హైందవ సభ వారి పక్షమున పి. పి. మాధవరావు గారు ఇండియా కార్యదర్శికి విజ్ఞాపన పత్రమును కనుగొనిరి. ఉన్నతోద్యోగములకు తా మున్నలమని స్థాపించుకొన భారతీయు లత్యాక్రమమునన్నారు. సామ్రాజ్యస్థితి మగు స్వపరిపాలనాస్వాంత్ర్యమును భారతీ యుల కొనుగడు నుద్దేశముతోడ నిజమగు సభికారముల వారల కిచ్చుట ప్రసాదించుట స భ వా రి కి స మ్మ త ము. అధినివేశముల దొరతనముతోడ నామంత్రి కెట్టి సంబంధము లేదేమియున్నదై, హిందూదేశముపట్ల ఇండియామంత్రిగూడ నట్టి సంబంధము టుండున ప్రేక్షకులవలయును. ఇండియా కార్య దర్శి సంఘము నెత్తివేయుట సమంజసము. లేనయెడల ఆసభ యందు కాసనసభాసభ్యులు నియోజించుకొన్న భారతీయ సభ్యులు సుఖమున, రాజకీయసభము గల అంగ్లదేశీయు లగు ఉద్యోగులు నాలకవంతును, ఇండియా దొరతనమునండి పింఛను బుచ్చుకొనిన యద్యోగులు నాలకవంతును ఉండున ట్లాసభను సంస్కరించుట కిష్టము.

రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహకసభ సభ్యులయందు భారతీయసభ్యులసంఖ్య సుమ్రె యుండవలయును. తక్కిన సం గోరుచు అంగ్లయులు. కాసనసభాసభ్యులు భారతీయులగు కార్యనిర్వాహకసభ్యుల నెక్కు కొనుగడు. సభ్యులగు అంగ్లయు లలో కొందరైనను సివిలు సభ్యులు ఉద్యోగులై యుండ వల యునను నిబంధన ముండగూడదు. కాసనసభా ప్రాతినిధ్య ములు. సంఘమున బట్టిగాక ప్రజేషములనై నాధారపరుచ వలయును. అని యావద్భారత హైందవసభవారి విన్నపమున వివరింపబడియున్నది.

ఆసంతరమున శ్రీ రాజప్రతినిధి కృతజ్ఞతను జెలియ జేయుచు, శ్రీవారును ఇండియా మంత్రియును ప్రతినిధిగర్వము వారిని కరస్పందనకారకులుచే గౌరవించిరి.

తిరువల్లికేణి మ్యూనిసిపల్ సంఘము:

నేటి సాయంకాలము 6-15 ని. లకు ఈ సంఘమువారి యాజమా న్యముక్రింద కెల్లెయిచుటలో నొకబహిరంగసభ జరుపబడెను. డాక్టరు విజయరావులు గారు ప్రజలకర్తవ్యముల లోని అసంగతములు సూచి ఉపన్యసించెదరు. ఆనరు జె. టీచ్ గారు ఆ గానసాహిత్యము వహించుట కంగీకరించిరి.

స్థానిక చార్తరులు

(0)

జరుబోవు సమాచారములు

1-12-17 ఆస్పత్రికాక సహాయము నెంటు అండ్రూ చర్చలో గాడ్డెయ్ కిటు సా. గం 4.

రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు పదవి:— ఈ పదవికి బాండ్లరు ఎం. డి. కేవదాసు, బి. పి. వి. ఎల్ గారు వరఖాస్తు చేసిరిని వదలి నిరాధారమును కేవదాసు గారే తమకు ప్రాసెస్టు వైపున పత్రిక ప్రకటించిరి.

ఉపన్యాసము:— నేటి సాయంకాలము 6 గంటలకు బ్రాడ్వేలోని దేవిమమమ పతనమందిరమున జి. గారు గారు ‘సాతీయాభివృద్ధికి రెండుమాస్యులు’ అను విషయమునుగూర్చి ఉపన్యసించెదరు. జి. పి. నరేశముగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

ఎగ్ మూరు బాలికాపాఠశాల:— పాఠశాల 9 వ వార్షికోత్సవము రాబోవు డిశంబరు నెల 9-న తేదీసాయం కాలము 4-45 నిమిషములకు పి. భావ్యకాకులు నాయుడు గారి బంగళాలో దివాను బహదూరు పి. రాజ గోపాలా చారి గారి ఆధ్యక్షత క్రింద జరుపబడును.

వహ్నికుల క్షత్రియ హోటలు:— ఈ సంవత్స రము పట్టుములను బడసిన వహ్నికుల క్షత్రియ విద్యార్థుల కం దజకును విందుచేయు యేర్పాటులు జరుపబడుచున్నది. కాబట్టి వైవిధ్యార్థులందరును తమ విలాసములను వహ్నికుల మిత్ర పత్రికాసంపాదకలకు తెలుపవలయును.

‘న్యూయిండియా’ ధరావతు కేసు:— (పెన్సన్ ఆక్ట్ ప్రకారము 2 వేల రూ. లను పి. కె. తిలంగుగారు రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో ధరావతును కట్టి పిచ్చుట హైకోర్టులో అపీలుచేసిరి. కేసు డిసెంబరు 9-న తేదీని విచారణ చేయబడును.

ఎక్కురు రైలుస్టేషను:— ఈనెల 28 వ తేదీ సాయంకాలమున ఎక్కురు రైలుస్టేషనులో నొక వింత జరి గెను. తిరునల్వేలి బ్రాహ్మణేశ్వర మహాదేవ సభాధ్యక్షులును మరికొందఱును బోయి మెయిలులో పోవుటకు సిద్ధముగనుండి. వారి గమనమును చూడగోరవారు చాలమంది స్లాటుఫారము టిక్కెట్లతో లోనికి పోదలది టిక్కెట్టుకొన యత్నించిరి కాని టిక్కెట్టు నిచ్చు బ్రాహ్మణ గుమాస్తా వారికి టిక్కెట్టుమిచ్చుట కిష్టపడక యిటునటు తిరిగి కాలము వ్యయపరచ వారంభించి నందున వారందరును ప్రేషకు మాస్తరుగారిలో రిపోర్టుచేసిరి. స్టేషను మాస్తరుగారు వచ్చిన వెనుక అతడు వారికి స్లాటుఫా రము టిక్కెట్టులు యిచ్చెనని జప్తిగు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

విద్యావిషయక సుఖోపన్యాసము:— నిన్న (29-11-17) సాయంకాలము నెంటుమహానుభావు లాంగుహాన్ స్టుగారు కర్నూలు జిల్లాలోని శ్రీ కైల శంకరమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. న్యాయమూర్తి ఓల్ట్ ట్రేడ్ గారు అగ్రాసనాధి పత్యము వహించిరి. చెన్నపురి గవర్నరుగారును మఱి కొందరు పెద్దఉద్యోగస్థులును సభ నలంకరించిరి. కేవళము గోడల వైవి, స్తంభముల వైవి, గోపురముల వైవి కలు కాదులకే చెక్క బడిన చిత్రపులు గూర్చియు, బొమ్మలను గూర్చియు ఉపన్య సించి. పిచ్చుట ఆలయముయొక్క పవిత్రతను ప్రసిద్ధిని వివరించిరి. కేవళమునై చెక్కబడిన కొన్ని విచిత్రములగు చిత్రపులులు లాంతరు పటముల మూలమున చూపిరి. సభా గ్యులు ఉపన్యాసకులకు వందనము లాచరించి పిచ్చుట సభ వారందఱి పక్షమునను గవర్నరు గారికి వందనము లాచరించిరి.

గొప్పవివాహము:— నేడుదము 6 గంటలకు డిస్టిక్టు మునసుబయింటి శ్రీరామమూర్తి పంతులు బి. పి. డి. ఎల్. (డిస్టిక్టులక్తురు జయంతి రామయ్య పంతులు బి. పి. డి. ఎల్ గారి అన్నకుమారుడు) గారి పుత్రికయు సామ్రాజ్య కాసనసభానియోజిత సభ్యులగు గౌ. రావుబహదరు బయ్యారన సింహేశ్వరశర్మ బి. పి. డి. ఎల్ గారి దాహిత్రయునకు చిరం జీవ సాభాగ్యవతి సోమసుందరమ్మకు నెల్లూరుకలక్తురు రావు బహదరు దొడ్ల రాధాకరయ్య బి. పి. గారి సోదరుకగు చిరం జీవి దొడ్లరామయ్య బి. పి. గారి కిచ్చి చెన్నపురిలో తే నాం పేటలో గౌ. శ్యామగారి మందిర ఎన (110 హంటుకోడు) వివాహము గావించిరిని న్యాయుడు చాల సంతోషించు చున్నాము.

వృత్తాంత లేఖలు

విశాఖపట్టణము వార్తలు.
(మా విలేఖకుని యొద్దనుండి)

జేగు

విశాఖపట్టణము, నవంబరు 27:—మా గ్రామమునందు జేగువ్యాధి బ్యాపించి వారముదినము లయినవి. దాదాపుగా ఈ వ్యాధివలన 15 గురు చనిపోయి యుండును. ఇదివరలో ఎన్నడు నీ వ్యాధి యీ గ్రామమునకు వచ్చియుండని పేతువుచే ప్రబల విశేషముగా భయపడుచు వందలకొలది ఇండ్లకు తాళములు వైచి పొరుగుగ్రామములకు వెళ్లి పోవుచున్నారు.

నావ తిరుగఁబడుట.

విశాఖపట్టణము నుండి మింది మున్నగు గ్రామములకు పోయెడి కోడ్లలోనున్న ఉప్పపేరును వాటింజెడి ఒక నావ మునిగిపోయి నుమారు 20 మంది జనులు ఒక్కసారిగా చని పోయినారు.

పోలీసుజవాను తుపాకిని కాల్చుట.

విశాఖపట్టణము సబ్బుట్రజరికద్ద పాఠశాలనున్న యొక కానిస్టేబులు ఈనెల 25-న తేదీని నుమారు 9 గంటలవేళ హెడ్డు కనిస్టేబులును తుపాకితో కాల్చివేసెను. హెడ్డు కనిస్టేబులు చనిపోయినారు.

ఏలూరువార్తలు.

[మాస్పీకు విలేఖకునియొద్దనుండి]
కొల్లేరుముపు.

జిల్లాకలెక్టరు క్యాంబెలుగారు కొల్లేరు ప్రదేశమునకు వెళ్లి కొల్లేరునదలవలన నష్టమున పాలములకు స్వయముగ పీక్షించిరి. రెండవ పంటకు నీరు ఇప్పించ వలసినదని రైతులు కలెక్టరుగారితో మనవి చేసికొనిరి. రెండవ పంటకు నీరు ఇచ్చుటకు అధికారులకు ఉద్దేశము కలిగినట్లే కనిపించు చున్నది గాని, ఏప్రిలు 15-వ తేదీవరకు కాలవతెరచియుంచుటకు నూపరింపెండెంటు ఇంజనీయరుగారు సందేహించు చున్నట్లు తెలియవచ్చినది. ఎక్కివ్యాటిపు ఇంజనీయరుగారును నూపరింపెండెంటు ఇంజనీయరుగారును కాలవలు ఏప్రిలు 15-వ తేదీ వరకు తెరచి యుంచి రైతులు రెండవ పంటకు చేసికొను పనులు కొనసాగునట్లు చేయుదురని నమ్ముచున్నాము. ఈవిషయమున రెండవపంటకు ఉత్తరపు లిచ్చినందుకై ఎక్కివ్యాటిపు ఇంజనీయరు కలెక్టరు మొదలగు ఉద్యోగస్థులు రైతుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులయిరి.

దర్బారు.

రాయి బహద్దరు కూర్మా వేంకటరెడ్డిసాయుడుగారికి సుమారు కొండుటకుగాను జిల్లా కలెక్టరుగారు ఈ పట్టణము నందు డిసెంబరు 4 వ తేదీని దర్బారు జరిపెనరు.

పశుచికిత్స.

ఇచ్చట గవర్న మెంటువారి పశువైద్యశాల యొకటి కలదు. ఇదిగాక, పుల్లంబొట్ల వేంకటరామశాస్త్రిగారి సహజేత దిపోలో తయారు కాబడిన ఔషధములు కూడ పశువులకు గుఱుములకు మిక్కిలి యుపయోగకరముగానున్నది. బెజవాడలో జరిగిన యాయుర్వేద సభలో గూడ శాస్త్రులు గారు పశుచికిత్సను గురించి ఉపన్యాస మిచ్చియున్నారు. వీరు అన్ని పశుజాతులకు వచ్చుకోగములకును మందులు తయారుచేయుచున్నారు.

కృష్ణామండల సభ.

మాంట్లగుగారికి స్వాగత మొసంగుటకును కాంగ్రెసు-లీగుల విభాగమును ఆహ్వానించుటకును ప్రత్యేక కృష్ణామండల సభ డిసెంబరు నెలలో జరుపుటకు ఈ పురమున ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

ఒంగోలు వార్తలు.

(మా విలేఖకుని యొద్దనుండి)

వ్యయ:—కడచిన చిత్రకాలైలో మా గ్రామమునందు గుట్టుపట్ల గ్రామాదులలోను వర్ష మెక్కువగా కురిసి చెరువు లో నడిగది. రైతులు చాలా సంతోషముగా నున్నారు.

దళరామారావు పంతులు:—మా పట్టణమందలి డిప్టీ కలెక్టరుగారు హిందూ మహమ్మదీయులలోని ప్రముఖులను పిలిపింపుకొని వారివారి మతాచారముల ప్రకారము జరుగవలసిన యుత్సవముల సమయముల సెలవుల కొరకొప్పదిగవలయుననియున్నట్లు యేర్పాట్లు చేసిరి. మహమ్మదీయు లిమ్మేర్పాట్లు తోర్పుపెట్టి సందక జిల్లా కలెక్టరుగారికి తమ యసమృతమును

దెలియజేసికొనిరి. జిల్లా కలెక్టరుగారు, యీ పురమునకు వచ్చి యుత్సవ ముగిసినపుడు విచారించి డిప్టీకలెక్టరుగారి యుత్సవపునందు కొన్ని మార్పులను గలుగజేసి హిందూ మహమ్మదీయులు సోదరభావముతో తమ తమ పంతులుల మతద్యేషములు లేకుండా జరుపుకొనవలెనని చెప్పిరి. అదే ప్రకారము వీరి యుత్సవపు మేరకు యుత్సవములవారి యుత్సవములు నిరాటంకముగను జయప్రదముగను జరిగినవి.

పురపాలకసంఘమువారు మాపురముందు పడమటిపీఠియం దొక ప్రారంభవిద్యాలయమును గట్టిరి. దీనికి డిక్షిణముగ సమీపమున, శ్రీలక్ష్మణుడు ప్రత్యేకముగ నొక వైద్యశాలను నిర్మించిరి. ఈరెండు భవనములందు జరుగవలసిన పనులు ప్రారంభించుటకై మాజిల్లా కలెక్టరుగారి యాధిపత్యముక్రింద నొకసభ జరిగెను. ఆసభయందు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు సి.వి. కృష్ణరావుగారు, మనదేశమునందు విద్యావ్యాప్తికి తగుప్రయత్నములు చేయుట యవసరమనియు, అట్టి వ్యాప్తియొక్క పాప్తికై ప్రారంభవిద్యయొక్క జనులను విధిగా నేర్పుకొనవలసి నట్లు గవర్న మెంటువారు కానించుటయే మనదేశపుల పరమావధియగు స్వరాజ్యప్రాప్తికి ప్రథమసోపానమనియు మంచి యుపాయమనునంతో మదివిరి.

మా గ్రామమునకు సమీపముననున్న వెలగపూడియను గ్రామములో సంవత్సరమునకు 1900 రూపాయల వరుంబడి గల ఆస్తితో పూర్వము బాటసారులకు అన్నపానాదుల నిచ్చుటలో మిక్కిలి సహాయకారిగానున్న సత్రము, ప్రస్తుతము, రైలుపనుటచే, ననుపయోగమై కిట్లయై, నామావశ్యమై మూత్ర ముండుటచే, దానిని మునిసిపాలిటీవారు స్వీకరించి, యొక వైద్యాలయమును గట్టించి దానికి వెలగపూడి ఛార్జిటి ఫ్లాపాస్సిటో అను పేరువెట్టిరి.

హిందూవిద్యాలయ మిప్పుడు మంచి స్థితియందున్నది. దీని స్థాపకులగు బ్రహ్మశ్రీ పితుపాటి వెంకటరంగయ్యగారు ఈ సంవత్సరము విద్యా విషయమందు దీనదశయందున్న తెగలలో చేరిన విద్యార్థులకేమి, మంచి తెలియజేయుటకు పట్టణకేమి, నిరుపేదలగు బాలురకేమి, నుమా రెనిమిదివందల రూపాల నుదితుగ ఖర్చువెట్టినట్లు తెలియుచున్నది. విద్యాభివృద్ధికై తోడ్పడుచున్న వెంకటరంగయ్యగారు ఆ విద్యాలయమునకు శాశ్వతపు యేర్పాటును చేయదలచి, భవనవిద్యయందు మిక్కిలి ప్రోత్సాహముతో పనిచేయుచున్నారని వ్రాసుటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాము.

మా గ్రామముందలి కెట్లు పేరుగల్గినోకరగు ఆక్కరాజు పద్మనాభయ్య గారివల్ల, మారేర మెకాగా నున్న సి. వి. కృష్ణరావుగారిని, చేర మెకాపదనికి నెన్నుకొనుటకు న్యాయ చట్టములకు విరుద్ధమనియు, అందుచే వారి నాపదవినుండి తొల

గించుటకును, అట్లు తొలగింపబడునంతవఱకు వారుచేర మెకా పోదాలో జరిపించిన సకల కార్యములు చెల్లకుండునట్లు డిక్టేర్ చేయగలండులకును, తేబడినయభియోగము జిల్లాజడ్జి గారిచే విచారింపబడి, వ్యాజ్యము చెల్లనేరదని తీసివేయబడి ఖజానగై రాఖర్చులకుగాను చేర మెకాగారికి డెబ్బదిరూపాయలు వాది యియ్యవలసినట్లు తీర్మానించిరి.

మా గ్రామముందు రాబోవు డిసెంబరు 23, 24, 25, వ తేదీలలో పశువులసంత జరుగ వలసినట్లు తీర్మానింప బడినది. శ్రీయుత, ఆనరబుల్, రావు బహదూర్, బి. యస్. కర్మగారిని, ఆనరబుల్ జడ్జిఫ్, అబ్దుల్ రహిం గారిని యీ ప్రదర్శనమునకు ఆహ్వానము చేయవలసినట్లు తీర్మానింప బడినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఒకవిలేఖకుడు.

సెంట్రలు తిరువాన్కూరులో రబ్బరుతోటల ఏకెంటు ఛార్జెను బ్రాండరుగారు బలవంతముగ చంపబడినదిని తిరువనంత పురమునకు తెలియవచ్చెను. కేసు 29-వ తేదీని క్వీలానుకా తీసికొనిరాబడెను.

వెదపులిచే జంపబడుట:—వల్లవనాడు తాలూకా ఇద తానటకర గ్రామములోని కొందరు సి.కారీలు గత శుక్రవారమున వెదపులిచేటకు బోయిరి. వారు పులికొడుకు అడవి నంతను వెతకుచుండిరి. ఒక పొదలో ధాగొనినపులి వారికి తెలియకుండ వారిలో నొకనివైబడి వానిని చంపివేసెను.

లంచపుకేసులు:—లాహోరుడి పూట్టి కమిషనరుగారి కడ కొన్ని లంచపుకేసులు విచారణలో నున్నది. మెరిడితు. సి. ఎంగు అనంతకు లూథియానా ఎమ్మెట్రా ఆసిస్టెంటు కమిషనరుగ నుండెను. కేసులు విచారించుటలో నీతడు పార్టీలయొద్ద 33, 12, 10 పానులు లంచములు పుచ్చుకొనెనని చార్జి చేయబడెను. యూరోపియ రైదుగురు చ్యూరిగ నేర్పడిరి. వాడుల తరపున దొరతనమువారి న్యాయవాది పనిచేయుచుండెనుగాని నుద్దయ పక్షమున వక్కిలు లేకు.

విలేఖకులకు నోటీసు.

కాగితపుకట్ట వేర్పడుటచే విలేఖకుల వ్యాసములును వార్తలును చాలవఱకు తగ్గింపబడవలసి వచ్చుచున్నది. విలేఖకులు తాము వ్రాయబోవు వ్యాసములను సాధ్యమైనంత వ్యవస్థముగ 1,2 పుటలకు మించకుండ వ్రాయ బ్రాధితులు. వార్తలందు అతిమాత్ముముగ ముఖ్యవిషయమును మాత్రము వ్రాయవలెను. వెదవిగ నున్న వ్యాసములును కాగితములకు రెండు వైపులను వ్రాయబడినవియును, జిలుగుగ నున్నవియు ప్రకటింపబడవు. సుపాదకుడు.

అమృతాంజనము డిపో వారి

దివ్యోషధములు.

దంతచూర్ణము పండ్లతోముటుకు ...	0.2	మోహినీలైలము పెండ్రుకలు పెరుగుటుకు	0.12
జీర్ణరసాయనము మాత్రలు అజీర్ణముకు	1.4	లోమహరి పెండ్రుకలు ఊడుటుకు ...	0.0
దంతకూలసారి పండ్లసోటుకు ...	0.8	ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1.5 ...	1.8
కుజరసకలు ధాతుప్రతీక ...	1.0	కస్తూరిమాత్రలు పెద్దవి, మంచివి 50-కి	0.10
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1.5 ...	0.12	సుఖభోగి మాత్రలు ...	1.0
మూలశోకు లైలము డబ్బి 1.5 ...	0.12	సుఖభోగి లైలము పుండ్లకు ...	1.0
లేలుమందు లేలుకాటుకు సీసా 1.5 ...	0.8	విశేషములకుమాత్రలు డబ్బి 1.5 ...	0.8
కేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4	గ్రహణి మాత్రలు డబ్బి 1.5 ...	0.8
కలరామాత్రలు వాంతిభేరులకు ...	0.8	కరోవేదన మాత్రలు తలనొప్పలకు ...	0.12
గజ్జికిలైలము గజ్జికిదలకు డబ్బి 1.5 ...	0.8	కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1.5 ...	0.8
వామరహూరము సీసా 1.5 ...	0.8	శగకు ద్రావకము సీసా 1.5 ...	1.0
శేలకు మందు సీసా 1.5 ...	0.4	కుసుమారి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు	1.0
తామర లైలము; తామర, రీటుకు ...	0.8	చుండుకు నూనె సీసా 1.5 ...	0.8
కడుపు లైలము డబ్బి 1.5 ...	0.4	నుందరిలైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
నురతిద్రావకము సీసా 1.5 ...	1.0	పగుళ్లకు లైలము శీతపగుళ్లకు ...	0.8
కఫహరి శీతగట్టులకు దగ్గుకు ...	1.4	కర్ణకూలసారి చెవిపోటుకు ...	0.8
కఫహరిమార్గం ఉబ్బసములకు డబ్బి 1.5	0.8	జాలాచి మాత్రలు మలబద్ధమునకు ...	0.8
వామరహూరము మందు ...	1.0	బంతువాతహరి ఎమిడికలకు ...	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందుబోంబాయి.

అమలాపురము తాలూకాలోని పాతకాల చరిత్ర

గతము మొదలుగా కొన్ని లోతు సేకరించి పాతకాల చరిత్ర అమలాపురము తాలూకాలో ఏర్పాటు చేయవలసినదని ఉత్తరప్రదేశ్ న్యాయదర్శి విద్యాభ్యాసకారులు బెండ్రూరు టంకల (అనగా కొమరగిరిపట్టణమే యని వారి యాచన). ఏలన కొమరగిరి ప్రముఖ గ్రామమును బెండ్రూరు లోని దీనిని గ్రామమును ఇంతేగాక కొమరగిరి పట్టణములో తాలూకాలోని పాతకాల చరిత్రను బెండ్రూరు 6 గురు ఉపాధ్యక్షులచే సుప్రసిద్ధ పాతకాలము విశాలమైన ప్రదేశమును గలవు. నొక లోతు సేకరించి పాతకాల చరిత్రను బాగుండునని దైర్ఘ్యముగా వ్రాయగా, వారు తాలూకాలోని పాతకాల చరిత్రను కనుగొన గలిగిరి. బొంబాయి మొదలు తమ యధికారము క్రిందనున్న గ్రామముల యొక్క పరిస్థితులు కనిపించుటకు ఉత్తరప్రదేశ్ న్యాయదర్శి వ్రాసిన గ్రామముల వారు ఒక అచ్చు అర్జీ కాగితమును తమకు దాఖలుచేసి నంతమాత్రముచేత అంగీకారమును పుల్లెటికురు గ్రామమున కిచ్చుటకు సాహసించిరి. బొంబాయి కొమరగిరి పట్టణమును ప్రోత్సహించి పాతకాలము పుల్లెటికురు కొనుగడు యన్యాయము. ఏలన పుల్లెటికురు ఒక ప్రక్క 6 మైళ్ల దూరము లో లోతు సేకరించి పాతకాలము కొత్తపేటయు, మరెక్క ప్రక్క ఉన్న పాతకాలము గల యమలాపురమును సున్నవి. కొమరగిరి పట్టణమును 12 మైళ్ల దూరమునకు తమకు ప్రదేశము లో సేకరించుటను. కొమరగిరి పట్టణము సముద్ర ప్రాంతమున నెలకొనినదిగా? సముద్ర ప్రాంతములలో చెన్న పట్టణము బందరు కాకినాడ విశాఖపట్టణములు లేవా? అక్కడ పాతకాలమును కళాకాలమును గలవు. సముద్ర ప్రాంతము లలోనే ఆర్యులుగాను విశేష సౌఖ్యముగాను నుండును గదా? ఒక ప్రక్క గ్రామములు లేకపోయినను తక్కినమును దిక్కులలోను వలసినన్ని గ్రామములు లేవా!

1. కిరగట్లపల్లి, 2. మొగ్గలమూరి, 3. గోడి, 4. గోడిలంక, 5. గోసాయిలంక, 6. అల్లవరము, 7. వెంటుకొన, 8. చల్లపల్లి, 9. నూరసానియానా, 10. దేవగుప్తము, 11. సామంతుర్రు, 12. కేకన పల్లి, 13. కంకరగుప్తము, 14. గోగునమరము, 15. పొన్నమండ, 16. మగటపల్లి, 17. కాటేపురము, 18. అర్రు, 19. కొమరాడ, 20. బాడిలంక, 21. కొమరగిరిపట్టణము, 22. గోడిపల్లి, 23. చెల్లగడ్డ, 24. తూర్పులంక, 25. లూటుకురు-ఇన్ని గ్రామములకు సమీపములో నున్నది కొమరగిరిపట్టణము. ఈ గ్రామముల జనసంఖ్య 60 వేలమంది, ఇక పుల్లెటికురు సంగతి విచారించుము. అది చాల గ్రామములకు మధ్యమమే గాని, పుల్లెటికురు కొత్తపేటకు అమలాపురమునకు 6 మైళ్ల దూరములోనే యున్నది. చుట్టు ప్రక్క గ్రామములు కొన్ని కొత్తపేటకు 2, 3 మైళ్లలోను కొన్ని గ్రామములు అమలాపురమునకు 3, 4 మైళ్ల దూరములో నున్నవి. పుల్లెటికురు గ్రామములు విశేష భాగ్యంతులు, వారు స్వయముగానే యొక పాతకాలము స్థాపించుకొనగలరు. హోతా వీరభద్రయ్యగారి వంటి జమీందారులు చాల మందిగలరు. ఇదివరకే గ్రామములు కొంత హూణ విద్యాభ్యాసము గలవారు. కొమరగిరి పట్టణము వారన్ననో మిక్కిలి వీరవారు, హూణ విద్యాభ్యాస మినుమంటయైన నెలుంగరు. కాని, వారికి హూణవిద్య నభ్యసించి జ్ఞానవంతులు కావలయునని మిక్కిలి యభిలాషకలరు; దూరభారముల కొరవడక విఫల మనస్కులయి యున్నారు. కొమరగిరి పట్టణము లోను కంకరి పాతకాలము తగిన ప్రదేశము. పిల్లలకు ఆర్యులు. బాలర క్రీడలకు విశాలమైన యిసుక ప్రదేశము. నివసించుటకు చక్కనియిల్లు. క్లుప్తముగా కాలక్షేపము చేసికొనుటకు వీరై గ్రామము. గోదావరి జిల్లాకు నీలగిరి. పుల్లెటికురు వట్టిబండ ప్రదేశము. వైశింకరులు బొంబాయి బర్లు అందరును చక్కగ వైచారింపినచో, ఇట్టి యన్యాయము కలగనేరక పోయెడిది. ఇప్పుడైనను తరుణము దాటిపోలేదు. దీనిని న్యాయము ప్రతిష్ఠించబడును గాక!

విద్యాభిలాషి

శ్రీ మన్మథనాదయ్యరు సంఘము:— ఈ గ్రామములో యాజమాన్యము క్రింద లేవదీసిన ముదయమున 31 గిలకు ములూపురు దక్షిణమాడపిడిలో వీరి 50 మీల వంశమును శ్రీమాన్ పరసంగు నటరాజమొనరి గారు గారు తీరు వెలదాల్ పురాణమును చెప్పెదరు.

ప్రత్యేక కరణముల మహాజన సభ.

ఈవిషయమును గూర్చి గత నెల 4 వ తేదీ యాంధ్ర దైనిక ప్రత్యేకమున ప్రచురించుచుంటిని. కాని యాంధ్ర దేశమునందలి గ్రామోద్యమ లెక్కనను దీనివిషయమై తమ మనోభావమును, విశాలదృష్టిని వ్యక్తపరచి యుండలేదు. ప్రకృత రాజకీయ వాతావరణమును గాని, భారతీయ సంస్కరణవిధానమును గాని ప్రతివ్యక్తియు సముచితదృక్పథమున ననులోకించినచో రాజ్యాంగ సంస్కరణములలో నొక విధముగా మార్పు చెందినట్లు గానవచ్చుచున్నది. అందొకటి భారతదేశ రాజ్యాంగ మంత్ర రైట్ ఆనరెబిల్ ఇ.ఎస్. మాంపేరు గారు ప్రత్యేకముగ స్వపరిపాలనా వ్యాప్తి విషయకప్రచురణ మనలోకించుటకు వచ్చుట ఈ యవకాశము జూచుకొని ఆంధ్రదేశమందలి ప్రతి సంఘమును దాని బాధ్యతను నెఱవేర్చు యత్నించుచున్నది. ఈశక్తి నవలోకించకయే కరణము లెల్లరు గాఢనిద్రలో మునిగియుంటియెల్ల రెఱంగిన యంశమే. ఎప్పటికి మేల్కొనియెదగో తెలియవచ్చును. తోడి దేశీయులు, తోడి సంఘములు, గావించు ధర్మముల పీఠించి వీరును నడుము లిగించి ప్రత్యేక సభ జరిపి వీరుభ్యుత్థులకొలుపు ప్రయత్నింపవలెను. దీనివలన మానవ బాపట్ల పట్టణమున ప్రత్యేక కరణముల మహాసభ జరుపబడును. అందేయిషయములు మనకు ముగించునవియో ఆ విషయములనే చర్చించి మాంపేరుగారికి విన్నవించబడును. ఎవరిని ఆధ్యక్షులుగ నేర్పించిన బాగుండునో పాతక మహాసభ లకు వదిలి విరమించుచున్నాను.

వెదచెలుకూరు. కోన వేంకటరాయశర్మ.

న్యాయస్థాన వార్తలు.

దొంగతనము:—ఈనెల 24-వ తేదీ రాత్రి సిమ్సక్ కంపెనీవారి స్టోరురూములలో దొంగతనం కొన్ని ఇల్లడి, సీసము సామానులను అపహరించిన నటేశ్ నాయక్ అనువానికి 6 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

కనిష్టేయు ఎదుర్కొనుట:—గత అక్టోబరు నెల 24 వ తేదీన కుత్తు కృష్ణ నాయకుడు సుంగంబాకము పోలీసు కనిష్టేయు సింగారము అను వానిని పట్టుకొనుటకు యత్నించగా ఆతడా కనిష్టేయును ఎదిరించి పోరాడెను. అందుకా కనిష్టేయు సింగారముపైని కేసు చేసెను. మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దాయికి 30 రూ॥లు జూర్మానా విధించిరి. అందు 10 రూ॥లు కనిష్టేయు కిచ్చు నట్లుజూపించిరి.

కలవ డిపోలు:—డిఫెంబరు నెల 1-వ తేదీనండియు ప్రతివారమును వాట్టాకు సిద్ధునాము రోడ్డులలోనున్న టింబరు డిపోలు మూసివేయబడును.

కాంగ్రెసు మునిషియేరీ ప్రతినిధి సంఘము:—పండిత మదన మోహన మాలవ్యగారు, రావుబహదూరు ఆర్. ఎం. మధోల్కరు గారును పై ప్రతినిధి సంఘసభ్యులుగ నుండిరి. సంఘము వారు ఈ నెల 26-వ తేదీన మాంపేరు గారిని దర్శించిరి.

పాట్లలను గూర్చినదావా:—ఒక గ్రామములో నొక శ్రీ ఒకనిపైని కొంతకాలము గూర్చి దావాచేసెను. దావా సగము విచారణ అయినవెనుక ఆమె మరణించినందున ఆమె తోబుట్టువ వాడియైనది. ఈ యాస్తిలో మీరుమాడ వంతు రావలెనని మతికొందలు భాతులుకొట్టగా అర్జీనిపెట్టిరి. రెండవవానికి తెలియపరచుటకు మనసబుగారు వారినికూడ దావాలోని వారులగ చేర్చి మొత్తముపైని అందలువాదులకు అనుగుణ్యముగా దావాను తీర్చిదిద్దిరి ఈ తీర్మానముపై జిల్లా కోర్టులో రెండవవాది అపీలుచేసెను. ఈ యాస్తికి ముఖ్యమైనవారను లెవరో విచారణచేసి వ్రాయవలసినదని జిల్లాకోర్టు వారు మనసబు గారికి వ్రాసిరి. రెండవవాదియే ముఖ్యమైనవారనై నట్లు మనసబుగారు జడ్జిగారికి తెలియపరచిరి. అంగు పల్ల జడ్జిగారు మనసబుగారి తీర్మానమును రద్దుచేసి ఒక రెండవవాదికే ఆస్తి చెల్లినీలయనని తీర్చిదిద్దిరి. వారుల నుండి తొలగింపవడినవారు పైకోర్టులో అపీలుచేసిరి. పైకోర్టువారు జిల్లా జడ్జిగారి తీర్మానమునే ఖాయపరచిరి.

వెలసరము! ఫలమధికము!!

అమృతంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాక్షమము.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపునొప్పుల బారిదోలును. వాయువుపోట్ల పొగొట్టును. సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతిమంటునుండగినది. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. నకలు మందులను చూచి మోసపోకుడు! పంచభాషగల చీటినిచూచి కొనుడు!!

తేలుమందు వెల సీసా ౧-కి 0-8-0
తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష వాఢగలను. కుట్టినచోట కొంచెము చుండుకొనిన వాఢ మాయమగును. అమృతంజనం డిపో. } 109, ఫోరీకోట్టు, బొంబాయి, 6, తంబుకెట్టి పిడి, మద్రాస్.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యువన్యాసములు,
వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

నెల య. 1-8-0.

పోస్టేజి వేలు.

ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి పిడి, జూబ్లీహిల్స్, మద్రాస్.

THE GREAT WAR

TELEGRAMS.

[Reuter's Agency]

Great Britain

**Raid on Home Rule Office.
Parliamentary Attention Fails.**

LONDON, November 29.
On a motion for adjournment in the House of Commons, Commander Wedgwood drew attention to the raid on the London office of the Home Rule for India League, but, a forty members were not present, the House adjourned.

A Privy Council Judgment.

**Bengal Mortgage Case in Appeal Dismissed.
Stringent Remarks by Lord Chancellor.**

LONDON, November 29.
The Privy Council has dismissed the appeals from the judgment of the High Court of Bengal in the case of Tarini Charan Sarkar versus Bishun Chand and others, relating to mortgage transactions. Lord Chancellor Buckmaster, giving judgment, pointed out that, during the 11 years since the institution of proceedings, Bishun Chand's mortgage had risen from five thousand to over eighty thousand rupees. He emphasised the danger of the combination of usury and the abuse of legal procedure. It was not easy to suppress the former, but the latter ought not to be incapable of remedy. There seemed to be no lack of expedition in courts in disposing of cases once they had been entered for hearing. Delay was associated with dilatoriness of procedure and the apparent unwillingness of persons controlling litigation to bring it to a speedy conclusion.

War Aims of the Allies

Lord Lansdowne Urges Co-ordination.

LONDON, November 29.
Lord Lansdowne, in a long letter to the "Daily Telegraph", urges the co-ordination of the war aims of the Allies and says:—The prolongation of war will ruin the civilized world, and an immense stimulus would probably be given to the Peace Party in Germany if it were understood that the Allies do not desire the attribution of Germany as a Great Power and that the Allies do not seek to impose on the Germans a form of Government they do not desire, that except as a legitimate war measure the Allies do not desire to deny Germany a voice among the great commercial communities of the world; that the Allies are prepared, after the war, to examine the problems connected with the freedom of the seas; and that the Allies are prepared to enter into an international pact for the peaceful settlement of international disputes.

**Socialist Conference at Stockholm.
Project Revived.**

LONDON, November 29.
The project of an International Socialist Conference at Stockholm has suddenly been revived. Mr. Arthur Henderson, as Secretary of the Labour Party, has received a telegram from M. Camille Haysmans, Secretary of the International Socialist Bureau, suggesting that the time is favourable for reconsidering the question of a Stockholm Conference. Mr. Henderson will submit the telegram to the Labour Executive in London to-day.

Press Bureau Censorship.

Protest by Liberal Ex-Ministers.

LONDON, November 29.
Liberal ex-ministers have communicated with the Government on the subject of the new Peace League regulation and protesting against Press Bureau censorship. They intend to demand a day for a debate unless the regulation is modified.

Women in the Navy.

New Service Instituted.

LONDON, November 29.
The Admiralty announces that it is establishing a Women's Royal Naval Service for shore duties hitherto performed by naval ratings.

Germany's S. Pacific Colonies.

New Zealand Demands Retention.

LONDON, November 29.
WELLINGTON.—Speaking at the Conference of the Associated Chambers of Commerce, the Premier said:—A proposal to restore Samoa or New Guinea to Germany would be bitterly resented by the British people in South Pacific. It would mean that Samoa would be headquarters of the German Pacific and they would establish there a less station and submarine base. The British Government has been told that "We are not going to let the Germans back in these islands, if we can possibly help it."

King's Son Operated

For Abdominal Trouble.

LONDON, November 28.
It is officially announced that an operation for abdominal ailment was performed on Prince Albert this morning. Prince's condition is satisfactory.

—
The death is announced of Sir Thomas Gordon Walker.

**Russian Army's Sorrow.
For General Maude's Death.**

LONDON, November 29.
The Chief of the Russian Military Mission in England has received a telegram from the Commander-in-Chief General Dukhonin instructing him to express the Russian Army's profound sympathy to General Robertson on the occasion of General Maude's death whose brilliant successes General Dukhonin followed with deep interest.

Memorial Service for General Maude.

A Memorial Service for General Maude will be held in St. Pauls on December 4th conducted by the Bishop Montgomery, a Prelate of the Order of St. Michael and St. George.

Nourse Line Bought By P. & O.

LONDON, November 29.
The P. and O. has bought the Nourse Line fleet aggregating 23,000 tons. It is understood that the latter will be maintained as a separate organisation.

France

MR. MALVY.

Impeachment Before Senate Directed.

LONDON, November 29.
PARIS.—The Chamber, by 512 votes to two, adopted the report of its Committee directing the impeachment of M. Malvy before the Senate, after a long debate in which M. Malvy said he wished to be tried by the Senate.

Allied Shipping.

British Traffic and Losses.

LONDON, November 29.
The Admiralty announces that the arrivals during the week numbered 2,058 and sailings 2,122. Fourteen steamers over sixteen hundred tons and seven under were sunk. Eight were unsuccessfully attacked.

French Traffic and Losses.

LONDON, November 29.
French shipping returns give arrivals as 909 and sailings as 803. Three steamers above sixteen hundred tons and one below were sunk. Three were unsuccessfully attacked.

Italian Traffic and Losses.

LONDON, November 29.
Italian shipping returns for the week ending 25th state that 443 ships arrived and 387 left. One over fifteen hundred tons and one under were lost.

Enemy Interned Ships

To be Employed for the Allies.

LONDON, November 29.
RIO DE JANEIRO.—Brazil has agreed to the suggestion of France that thirty interned German ships of a quarter of a million tonnage shall be used for a year as food carriers for the Allies.

The Conference's Principal Task.

LONDON, November 29.
PARIS.—The Inter-Allied Conference opens to-day. As its principal task is to settle the practical problems of Supply and Blockade Work, it will be divided among various technical Commission.

Twelve Nations Represented.

Altogether twelve nations including Japan and Siam, will be represented at the Inter-Allied Conference in Paris.

America

LET US EXPLOIT CHINA.

A Japanese Baron's Advice

To the United States.

LONDON, November 29.
NEW YORK.—Baron Megata, the head of the Japanese Finance Commission in the United States, addressing a number of Americans prominent in finance, commerce and journalism urged the development of China's vast resources by the United States and Japan whose joint efforts would not only be profitable to themselves but advantageous to China.

Prohibition of Imports without Licence.

President Wilson's New Order.

LONDON, November 29.
WASHINGTON.—President Wilson has issued a proclamation requiring licensing for most of the chief imports by the War Trade Board enabling Government to control imports as it has controlled exports since the war and giving the Government another powerful weapon which will be used to the fullest extent in economic war with Germany.

Commandeering Tin.

Serious Situation.

LONDON, November 29.
WASHINGTON.—The Chairman of the Sub-Committee of the iron and steel institute has telegraphed to the Department of Commerce that if the policy of commandeering tin is continued there will be no tin available for foodstuffs. He says that intense competition has increased the price of tin from fifty four to eighty cents a pound in the past month.

**A German Captain Sentenced.
For Violating White Slave Law.**

LONDON, November 29.
PHILADELPHIA.—Thierichen, the interned Ex-Commander of the liner "Eitel Friedrich" has been sentenced to fourteen months imprisonment for violating the White Slave Law.

Russia

Russia and Democratic Peace.

A Telegram to the Commander-in-Chief.

LONDON, November 29.
A Wireless Russian despatch says:—Mr. Hartinoff, Secretary of Bolsheviks, has sent the following proclamation to the Commander-in-Chief:—

"KRYLOV:—The Bolshevik fraction of All Russian Extraordinary Congress of Peasants' Delegates numbering sixty four and five delegates of other fractions send congratulation on your resolute step towards the wishes of the whole of Russian workers for the conclusion of a general, just and democratic peace. We also congratulate all the Army Corps and other committees helping you in this great and difficult task.

Russian Operations.

General Report from Headquarters.

LONDON, November 29.
The War Office states that the Chief of the Russian Military Mission in England has received a communication from Russian headquarters, dated 22nd instant as follows:—From 6th to 20th November there was no sea-fighting. 1,734 Turkish gendarmes surrendered at Dula river. We lost one thousand during an attack in the Barabovitch region, where the enemy occupied our first line. Our fire is dispersing the enemy who is attempting to fraternise.

Italy

Artillery Firing on Whole Front.

LONDON, November 29.
The Italian communica reports reciprocal artillery work on the whole front. Our batteries carried out destructive bombardment of enemy boats on Lower Po river. We heavily repulsed enemy attacks at confluence of Susciza Vojassa and Albania.

Italian Crisis Passed.

A British Military Authority's Statement.

LONDON, November 29.
A high British military authority said to Reuter's representative:—"I can definitely say that the crisis in Italy is passed and credit is solely due to the Italian Army who checked the enemy before the allies' assistance could be felt. The authority said there was no sign now of the great German reinforcements in Italy because Germany was unable to send them. The latter fact was clear because no nation would willingly sacrifice such opportunity as the Austrians and Germans had. There had been not great reduction of enemy forces on the Russian front.

Austria

Honourable Peace with Russia.

Austrians Ready.

LONDON, November 29.
AMSTERDAM.—A telegram from Vienna says that Count Zerin speaking to the delegates of the Upper House of the Reichsrath expressed Austria's readiness to negotiate an honourable peace with Russia.

Enemy's Booty.

Conference to Decide Utilization.

LONDON, November 29.
AMSTERDAM.—A conference will shortly be held in Vienna for the purpose of creating a Board to utilise vegetables and fruit in the Italian occupied region for the benefit of Germany and Austria.

General

Dutch Neutrality Reaffirmed.

Swedish Proposal of Neutral Conference Abandoned.

LONDON, November 29.
The HAGUE.—The Premier, speaking in the Chamber, affirmed that the Government would not depart from neutrality, whatever the consequences; but said that, if attacked, the Dutch would defend themselves. He mentioned that the Swedish Government had abandoned its intention of convoking a neutral conference to discuss economic interests.

Scandinavian Attitude.

Reiteration of Neutrality Expected.

LONDON, November 29.
CHRISTIANIA.—The Scandinavian kings and the leading statesmen are conferring secretly, but a declaration of neutrality is expected, also an assurance that Scandinavian countries will not initiate peace proposals.

TELEGRAMS.

Campaign in E. Africa. Enemy Force Surrenders.

LONDON, November 29.

An East Africa communique says that the Germans dislodged from Embes are reported in the vicinity of the River Kibira, short of food and ammunition.

Colonel Tatel from the Mchenge area, with 110 Germans, 1,212 Askaris and 2,300 other natives, has surrendered unconditionally in the vicinity of Newala.

Indian and Native Prisoners Brutally Treated.

LONDON, November 29.

Reuter's correspondent in Bechar, German East Africa, says that the German prisoners emphasize that the Germans treat Indian and native prisoners most brutally, using the same brutal treatment as they use.

Western Front

Nothing Special to Report. Railway Station Bombed.

LONDON, November 29.

A British communique says:—There is nothing special to report from the Cambrai front. We repulsed two raids in the neighbourhood of Avion. Enemy artillery was active on the Ypres front, being heaviest eastward of Ypres. Our aeroplanes during night dropped a ton of bombs on Avelin Railway Station.

A Successful Experiment. Cambrai Battle Reviewed.

LONDON, November 29.

A high British military authority reviewing the situation emphasized that the fight at Cambrai was an experiment, and a successful experiment. We captured over a hundred prisoners, besides guns and enormous booty and between sixty and seventy square miles of territory. The enemy was forced to employ fifty per cent more divisions than we, hence we are entitled to class the battle as a great success. The authority, however, said that a word of caution was necessary in connection with the loose talk about breaking through and the loss of Cambrai, etc. Until the battle there were no definite objectives in the move. We intended to go as far as possible and we established ourselves a good deal farther than Sir Douglas Haig expected. But we did not employ large masses. Therefore there is no justification for the above mentioned loose talk. Emphasizing the enormous strength of the defences, the authority mentioned that villages behind the lines had a series of dugouts like hotels, fifty feet underground, with electric light, water, and kitchens. Nothing could be observed from the air. The authority remarked that we were now using the captured guns against the enemy.

The Struggle Described.

LONDON, November 29.

Reuter's correspondent at headquarters, wiring this evening, describes the gallant part taken by the Grenadiers, the Coldstream, the Scots, and the Irish Guards in yesterday's battle in the vicinity of Fontaine. A little further off was the German 11th Guards division from which we took a large number of prisoners. The British Guardsmen also severely handled the 119th Prussian Division. When our men advanced the enemy put down a heavy barrage behind them, but did not cause many casualties. Little opposition was encountered in the first three hundred yards, then a perfect hailstorm of machine-gun fire broke from the villages in the direction of La Fosse Wood. The Guardsmen went steadily forward entering the bullet-swept streets of the ruined village, then broke off into attacking parties to deal with various enemy nests. House after house was cleared out and prisoners rapidly mounted up. Well in the forenoon, when the village was carried, two German divisions were specially brought up and counter-attacked. Our men were exhausted from long and stubborn fighting and had no time to consolidate their gains and were exposed to a perfect tornado of machine-gun and rifle fire. So they fell back slowly, before vastly superior numbers. It was a magnificently fought rearguard action. Further west, we improved our position on the outskirts of Bourlon village. Both at Fontaine and Bourlon our artillery was greatly superior and caused havoc among the Germans moving up to attack. On the day's balance, we made useful gains, took six hundred prisoners, and undoubtedly terribly punished the enemy.

The Hindenburg Tunnel. Further Particulars.

LONDON, November 29.

Reuter's correspondent at Headquarters gives further particulars of the famous Hindenburg Tunnel. It is thirteen miles long and forty feet deep, and was built by Russian prisoners. It was sown with mines, and why these failed to explode when the electricians switched on the contact, is one of the romances of the war which cannot yet be told. Suffice it to say we had to cut the wire leads. The tunnel was virtually bomb proof and contains nests of chambers from which large quantities of food, drink, and tobacco are being unearthed.

Enemy Adjusting His Positions.

LONDON, November 29.

Wiring to-day Reuter's correspondent says:—In the fighting around Cambrai mud, machinegun fire and more German reinforcements are the principal features of the moment. Intense fighting has been proceeding since dawn yesterday, the enemy desperately trying to retrieve at least some of his important positions. He is certainly not counting the cost, for men who come

down to the scene of the recent fighting on the northern shoulder of our salient, say that the ground is freely strewn with German corpses, which have fallen since the original attacks. Since his first stampede the enemy has been hurrying up troops and guns by every route and has succeeded in organising his badly shaken defence. Further north, where the German line is out-flanked by our recent gains, the enemy is slowly adjusting his positions. Fontaine-Notre-Dame is so effectively commanded by both sides that nothing living dare show itself in the ruins. The weather is improving and visibility is getting better.

Futile Enemy Attacks.

LONDON, November 29.

Reuter's correspondent at Italian headquarters says:—The enemy vainly hammered the valleys on both sides of Mount Grippa. Now they are apparently attempting to descend towards the plain from the Sette Comuni Plateau in the hope that the threat to Vicenza will induce the main Italian army to withdraw from the Piave Line.

British troops continue to arrive and concentrate upon assigned positions. More genial climatic conditions than those experienced on the Western Front are rendering them brimful of spirits. They are deeply interested in the novel scenes. Old women from cottage steps invoke blessings as they pass, and the municipalities have placarded manifestoes of welcome which are translated into English.

LONDON, November 29.

The French communique says: An attempted enemy raid with large effectives after a violent bombardment north of Mont Cornillet in Champagne was repulsed with heavy losses.

Marshal Haig's communique this afternoon says:—After a sharp fighting the attack against Belgian positions near Aschhoek failed. We captured prisoners during the night in patrol encounters south of the Scarpe.

Palestine Front

The Palestine Campaign.

Turks Crossing Near Jerusalem.

LONDON, November 29.

An official communique from Palestine says General Sir Edmund Allenby's advanced patrols have been forced back to the southern bank of the Nabrudja.

Our mounted troops captured Bittir station and Ain-karim three and half miles west of Jerusalem.

Strong bodies of the Turks are holding the high ground west of Jerusalem and covering the Jerusalem-Bechem road to the north.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

The Last Deputations.

DELHI, November 29.

His Excellency the Viceroy and the Secretary of State received the two last deputations this morning at the Viceroyal lodge. Mr. V. P. Madhava Rao led the deputation of the All-India Hindu Sabha, and in the course of the address he said that the Hindus had been keenly anxious along with the members of other communities to get full opportunities to prove their worthiness to fill high posts of honour and responsibility and with a view to that they had been engaged in making lawful efforts to widen the scope of their usefulness to the Empire and raise their status therein which was at present galling to their sense of self-respect. The Hindu Sabha strongly supported the demand for the early grant of substantial measures of Self-Government within the Empire and prayed that any arrangement that might be made no injustice should be done to the Hindus. Referring to the reforms in the administration they suggested that the Secretary of State for India should, as far as may be possible, occupy the same position with regard to India as is occupied by the Secretary of State for the Colonies with respect to the Dominion Governments. The Council of the Secretary of State for India should either be altogether abolished or be reformed in such a manner that one half of its members may be Indians elected by the elected members of the Legislative Councils in India, one fourth public men and men of business experience of Britain and one fourth retired officials of the Government of India. The Council if it is not abolished may well consist of eight members, four Indians and four Englishmen, elected as mentioned above with the Secretary of State above them. Half the members of the Executive Council of the Governor-General should be Indians elected by the Legislative Council and the other half Englishmen with no statutory obligation that a certain of them should belong to the Indian Civil Service. Election to the Legislative Councils as well as local bodies should be direct, and the system of representation territorial. Indians should enjoy privileges of equal citizenship and that all provinces should be administered by Governors not elected from among the members of any permanent service, with executive councils half the members of which should be Indians elected by the elected members of the respective provincial Legislative Councils.

His Excellency the Viceroy thanked the members of the deputation. His Excellency the Viceroy and the Secretary of State shook hands with them.

Mr. Montagu's Mission.

The Domiciled European Deputation.

DELHI, November 29.

Mr. W. P. S. Milstead President, Anglo-Indian Association, Allahabad, led the deputation of the Domiciled European and Anglo-Indian Federation which was composed of himself, Mr. J. H. Abbott, Mr. T. E. Wright and Mr. J. H. Randlett. Mr. Milstead read the following address:—

We the representatives of the Anglo-Indian and domiciled European community in India and Burma desire to offer our grateful thanks to His Excellency the Viceroy and yourself for the opportunity of discussing in a free and informal manner the question of political reform in India so far as it relates to (a) increasing the association of Indians in every branch of the administration, (b) the gradual development of self-Government institutions, occupying a position intermediate between the Indian on the one side and the European temporarily resident in the country on the other and understanding as we do the language of the people, their thoughts and their ways we are able to gauge their real feelings to an extent and in a view that is not always possible to Europeans. We admit that there was desire on the part of an advanced section of educated Indians to place the actual government of the country largely in Indian hands, but we held that this desire was not shared by all educated sections, nor did it extend to vast majority of the Indian people who would prefer things to remain as they are. Further we are of opinion that the radical administrative changes which are being so strenuously advocated will not conduce either to the happiness of the people or to the future peace and tranquillity of the country. A full measure of popular government has been claimed partly because the attractive ideal of equal partnership in the British Commonwealth has captured the imagination of educated Indians and partly for the reason that government by the people is considered by them as a condition precedent to such equal partnership. We desire to point out that we are one of the communities of India and as such interested in the welfare of the country as any of the other communities and just as anxious that India should worthily fill the proud position of a co-partner in any scheme of Imperial reconstruction, but we consider that the true interests of India will be best advanced and safeguarded by extending gradually the system of provincial self-government care being taken that the essentially British character of the administration is retained. We are among those who believe that the political problems of India will be best solved in the course of the natural development of the country and not by any drastic changes.

The most important of the proposals put forward is that of placing the executive under the control of the legislative. We carefully debated this matter at an Anglo-Indian Conference which was held at Allahabad on the 24th October 1917 when the following resolution was passed:—This Conference of the representatives of the Anglo-Indian and domiciled community desires to express its considered opinion that the time has not yet arrived for the introduction of any scheme involving the control of the executive by the legislature.

A second proposal is that the strength of the Legislative Councils should be substantially increased. We agree that there should be an increase but consider it should be limited in extent. Provision for the regular representation of the domiciled European and Anglo-Indian community and of other educated minorities and important interests that are at present unrepresented should be made in any revision of the constitution of the legislative councils. We strongly urge that such representation should be based on the elective principle.

Another proposal is that half of the number of appointments on the executive councils should be reserved for Indians and that such appointments should be made by election. Apart from the serious objection that election not infrequently results in the exclusion of the best men we desire to point out that it is an accepted principle of good government that no executive functionary should be appointed by popular election. We deprecate any departure from this principle.

We were anxious to avoid bringing forward any matter relating exclusively to our own community, but as we have reason to believe that the question of reserving a larger share for Indians of the administrative positions in Government service is likely to bulk largely in the appeals to be submitted by the various Indian communities we feel it right to invite attention to the very limited extent to which qualified Anglo-Indians are now admitted to the more responsible administrative posts under the Indian Government and in the Indian railways which are so largely the property of government. We have no hesitation in affirming that neither the British character of the administration nor the standard of efficiency in the departments concerned will suffer by a larger proportion of promotion being made from the subordinate to the superior grades and from the superior to the higher administrative posts.

There is one other matter that affects us nearly and about which we feel strongly and that is the provision of greater facilities for the admission of Anglo-Indians and domiciled Europeans to the commission and other ranks of all branches of His Majesty's military services. We ask for this because we think it is due to our British descent and we ask for it with the more confidence because our community has always formed the bulk of the Indian volunteer forces. In the present war members of our community are fighting in every arm and on every front. We have raised an A. I. Force and we are included in the new scheme of compulsory military service.

In conclusion we desire to express our great regret that the anxieties of the Indian Government should have been added at a time of national trial by the action of politicians who have without the excuse of the need for the reform of great abuses or the redress of hardships affecting the mass of the people raised highly controversial questions which would have been better discussed at the end of the war.

This memorial embodies the general opinions of the community as a body and deals with matters pertaining to the whole community. There are also special circumstances of vital importance to the provincial associations and separate representations will be made by those bodies more directly concerned. It now only remains for us to express on behalf of the Anglo-Indian community their heartfelt wishes for the success of your visit and a confident hope that it will be successful in promoting the best interests of the many peoples in this great Empire.

TELEGRAMS.

The Viceroy and the Secretary of State shook hands with the members of the deputation. This concluded all public deputations which the Viceroy and the Secretary of State are to have received at Delhi. The party are leaving for Calcutta this evening where they resume work on Monday the 3rd December.

Interviews.

DELHI, November 29.

H. E. the Viceroy and the Secretary of State granted interviews to the following gentlemen to-day:—Mr. J. H. Abbott, Mr. W. H. Maitland, Mr. T. T. Wright and Mr. J. H. Ruddle representing domestic European and Anglo-Indian Federation and Mr. V. P. Madhava Rao, the Hon'ble Lala Sukhair Singh and the Hon'ble Rai Bahadur Ram Saran Das representing the All-India Hindu Sabha.

Mr. Montagu and Viceroy

Leave for Delhi.

DELHI, November 29.

H. E. the Viceroy accompanied by the Right Hon'ble the Secretary of State left Delhi by special train this afternoon and will visit Calcutta, Madras and Bombay and return to Delhi on the morning of the 4th January 1918. The arrivals at and departures from all stations will be private. The party will be Her Excellency Lady Chelmsford, Hon'ble Sir William Vincent, Earl of Donoughmore, Sir F. W. Duke, Mr. Bhupendra Nath Basu, Mr. C. H. Roberts, M. P., Mr. M. C. C. Seton, Mr. C. H. Kitch, Mr. J. L. Mafay, Lieutenant-Colonel R. Varnes, Lieutenant-Colonel H. Austen Smith, Mr. P. Sloan, I. C. S., Mr. F. C. T. Halliday, Mr. A. L. R. Parsons, Captain W. Holland Hibbert, A. D. C. Captain J. A. Denny, A. D. C., Captain Lord Carnegie, A. D. C., Captain E. B. Baring, A. D. C. and Mr. G. E. Franey. Her Excellency Lady Chelmsford and Captain Lord Carnegie will proceed as far as Calcutta.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 29.

His Excellency the Viceroy has received the following telegram from the Secretary of State for India dated the 27th November: The British have pressed their attack and after desperate fighting captured both Bourlon village and Bourlon wood on the high ground commanding all west country in Cambrai. The Germans made repeated counter-attacks to retain this very important position but the British have now consolidated their positions and the Germans have discontinued their efforts. Two guns were captured in recent fighting. The French by a sudden sharp attack have recaptured at one blow a number of small portions of the ground captured by the Germans in the Verdun region. The French also captured 8000 prisoners.

Very severe fighting is going on between the British and the enemy on the Italian front. The enemy is attacking at three points in the mountainous region overlooking the plains west of the Piave; firstly west of the Piave at Monte Tomba Crest of which the enemy hold but behind which the Italians have set up supplementary defences by which they stoutly resist in the enemy pressure; secondly at Sancon on the Brenta due east of Asiago and thirdly at the Asiago plateau specially at Oteallatta. The enemy have gained some ground but on the whole the Italians are maintaining positions while the French and British reinforcements are hurrying up.

The British have captured a village three and half miles from Jerusalem. The Turks are holding the ground west of the town and covering the road to the north. Since the fall of the Provisional Government in Russia no authoritative government has been set up.

Punjab

Charge of Bribery Against an Anglo-Indian Commissioner.

LAHORE, November 29.

Trial under section 161 Indian Penal Code for bribery is going on of Meredith C. Young, Extra Assistant Commissioner, under suspension, before the Deputy Commissioner of Lahore. The charge against the accused is that while he was Extra Assistant Commissioner at Lucknow he received a bribe of £30 from one accused whose case was pending before him and £12 and 10 in two other cases which were paid to him in order that he might show favour to the parties in exercise of his official functions. A jury of five European gentlemen have been empanelled and the Government Advocate is conducting the prosecution while the accused is undefended.

Sir Michael's Extension of Office.

O. and M. Gazette Comment.

LAHORE, November 28.

Commenting on Sir Michael O'Dwyer's extension of office in the "O. and M. Gazette" says:—The outstanding feature of Sir Michael O'Dwyer's administration is ability and strength, but constructive measures of past few years and steady development that only unobscured is going on in various departments of the province give reason to think in future years Sir Michael O'Dwyer's foresight and understanding of the needs of the province will be recognized as qualities that have played no less important a part in his administration than that firmness of purpose which is to-day everywhere admired. It will be desirable that the building up of welfare of the province on the firm foundation which Sir Michael has secured for it may make rapid progress in the extension period of His Honour's tenure of office.

TRIVANUR, November 28.

It has reached here to the effect that Mr. Charles (the name is not recalled) was murdered last night. The body has been brought to Quilon to-day.

Calcutta

The Bose Research Institute.

To be Opened To-Morrow.

CALCUTTA, November 29.

The scientific event of the week in Calcutta will be the opening of the Bose Research Institute to-morrow with its scheme not only of continuing the researches of its founder but of carrying on his large conceptions of investigations of the processes of life with the help of resources and refinements of physical sciences. The building which has been constructed by a young architect A. N. Mitter is constructed of greyish purple sandstone in Indian style of the Pre-Mahomedan period. In the front is a small garden of sensitive plants. There is also a large double tracing being automatically made in two parallel curves, one recording the resultant of atmospheric changes while the other summarizes the responses of large tree to these changing conditions for every minute of 24 hours. The passage of drifting cloud is perceived and recorded by tree. A prophetic garden is at the back of the building while laboratories contain facilities for examining plant growth under coloured light and electrical stimulus. A feature of the main building is a great lecture hall having accommodation for an audience of fifteen hundred persons. The purpose of this hall is neither restrictedly scientific as its magnitude shows nor yet simply popular. The intention is that of providing for scientific exposition of new knowledge and this at its highest appeals to intelligent public much as does the Royal Institution of London. It is decorated by a large size painting by Mr. Nandala Bose and a striking but relief in bronze, silver and gold by the same artist.

Lord Ronaldshay on the Village Life.

CALCUTTA, November 29.

Lord Ronaldshay speaking at the opening of the Bishopur Baptist Mission School said:—It is I believe in the villages of Bengal that one may best learn what Bengal is. It is village life which constitutes the most abiding and most important element in Indian life and it is to the village one must go if one hopes to learn aught of the feeling, hopes and aspirations of Bengal people.

Bombay

The Industrial Commission.

BOMBAY, November 29.

Three witnesses were examined at the sitting of the Industrial Commission to-day. The first witness was Mr. Mr. Karimboy Adamji Pirbhoy, the partner of Sir Adamji Pirbhoy and Sons, proprietors of the western India Army Boot and equipment Factory. The president at the outset told the witness that in view of various allegations contained in his evidence it would be advisable to give his evidence in a camera. Witness insisting on publicity of his evidence, the President held that the Commission would not go into the charges made by him against individual Government officers. Witness's main complaint was that Government orders for goods were not distributed impartially to all well equipped factories all over the country. In this regard certain firms were enjoying a sort of preferential treatment and one firm in particular held the monopoly of supplying boots, etc. to the Government for upwards of 30 years. Witness plainly stated that the existing factories for leather goods were being practically neglected by the State in favour of a single factory at Cawnpore. Witness was for discouraging the export of raw hides by putting a duty on them and was in favour of turning all raw hides into partially tanned hides in this country and then exporting them.

Mr. Fern, Superintendent, Pottery Department, Sir J. J. School of Arts, suggested the establishment of factories for roofing tiles by the Government in suitable localities. The third witness was Mr. Percy Anstey, principal of the Sydenham College of Commerce.

Bombay Exhibition.

Most Interesting War Exhibits.

BOMBAY, November 29.

A large number of people are visiting daily the attractions provided by the Bombay Indian Products Exhibition and Fancy Fair. A telegram has been received from His Excellency the Viceroy congratulating the committee on the success of the first exhibition of its kind.

One attraction of engrossing interest is the war museum packed with war relics curious by and skillfully arranged by Major Ferrar and Major Coldstream, who have also attached to them lucid explanatory notes. Besides the usual array of helmets, caps, swords, revolvers, rifles and other materials captured on historical occasion, there can be seen a German floating mine and a heap of bullets, broken shell cases etc., shiploads of which have reached Bombay. An ironical comment on the Turkish efficiency is inherent in the presence of four different types of rifle of the half score or so used in the Turkish army. Frequently the Turks have been captured carrying four or more different kinds of ammunition and a rifle which can fire none of them. A German trench mortar, a Turkish anti-aircraft gun and a curious weapon a four barbed Nordenflet, figure prominently among the exhibits. A rather melancholy interest attaches to the presence of the Christmas card sent by the late General Maude to Lady Willingdon. The card was received on the morning of the day on which the news of his death was published in Bombay. A wreath of laurel decorates its frame. A glimpse into the activities of the Censor's department is furnished by a collection of German and Pro-German newspapers, pamphlets and letters received in the course of transit to India and include copies "Koolhausche Volkszeitung" German, a pro-German journal, published in America and the most extraordinary of all, a copy of a paper started by the French Red Guard. One of Casement's pamphlets on Ireland and war, and a pamphlet on Germanic superiority by Houston Chamberlain also figure prominently. The list of a series of documents pinned up on a board gives to a layman an ideal of how modern battle is prepared and carried out. First, there is an order announcing to the officers that an attack will probably be made on a date indefinitely located later. Another document gives them the position of enemy, his strength, etc. The next

probable date of attack is fixed and arrangements announced for dress rehearsal having been carried through. Criticism of it is issued by the Commanding officer drawing attention to the points in which it may have failed and which must be rectified. That affair itself comes off lastly. There is a despatch recounting what success attended the operations. Other exhibits are such too numerous for mention.

South India

Sale of Government Elephants.

PALOHAT, November 29.

The conservator of Forests, Mr. McCarthy put up for auction to-day some 19 elephants belonging to Government near Shoranpur Railway station, on an average value of Rs. 2700 each. This annual event used to be held at Walayar in the heart of the forest and last year the rain was in the immediate presence of H. E. Lord Pentland. But owing to the absence of facilities for the large number of visitors and purchasers it was decided to change the venue this time to Shoranpur.

Cocoon Industry & the Tatas.

CALICUT, November 29.

It is understood that negotiations are now going on between Messrs. Tata Sons & Co., and the Cochin Durbar and some of the leading Jenies of Ernakulam for the acquisition of the extensive site required for the propagation of cocoon industry on the West Coast and that the Co of a Durbar has agreed to part with a portion of the forest land in front of the public offices at Ernakulam at a cost of Rs. 10,000 per acre.

ఒక చరిత్రాంశము.

సింహాసనము నధిష్ఠించుటకు శ్రీ క్రమశాసన రాజు తో ప్రస్తుతము మాంటాగ్యుగారి రాజు తుల్యమగు ముఖ్యవిషయమని పరిగణించవచ్చును. భారతీయుల భవిష్యత్తును నిర్ణయించుటకు వీరిరాజు మిగుల గణనీయముగ నెంచదగియున్నది. భారతీయుల భవిష్యత్తుని నిర్ణయించు అధికారముగల కార్యదర్శిగారి రాజు చాల రహస్యముగ నున్నది అనగా ఇందును గూర్చి యెట్టి ప్రకటనయును లేదు. తమకు ప్రసాదించబడవచ్చు వరములకు భారతీయుల యుద్ధనియమ వారు రాజభక్తియుతులనియు కార్యదర్శిగారికి నమృతః గలగ లేదుటకై భారతీయు లిందుమూలమున నేమి చేయటమన వీలు లేక పోయినది. మరియు, వీరిరాజు ము. ఆంధ్రోద్యమమునకు మిగుల ప్రాముఖ్యము నొసంగ గలడు. భారతీయజాతీయమున నెట్టి ఉద్యమమైనను వీరిసానుభూతిని పడయక ప్రాముఖ్యత నొందజాలదు. హిందీ ప్రభుత్వగూర్చి క్రీకరించిన నియమానుసారముగా ఆంధ్రోద్యమ ముద్ధవహంనది. భాష ప్రయుక్త రాష్ట్రపు ప్రసిద్ధిభాగమును జాతీయ మహాసభవారంగీకరించి రని చెప్పవచ్చును. ఇటీవల నే ప్రభుత్వమువారు నడిపిన రీతియు నియమమునూతనమైనది కాదు. విహార జాతీయలకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము నుండినది. ఆంధ్రుల హిందీ ప్రత్యేక రాష్ట్రపు నిర్మాణమునకై ఆంధ్రోద్యమముగావింప జొచ్చిరి. ఈ ఆంధ్రోద్యమము ఫలానుష్ఠానము గాక పూర్వము, అచ్చటచ్చట చెదిరిపోయిన జనులు తమతమ భావములను లాడువారిలో జేర్చబడవలయునని వాంఛించుచుండిరి. ఈ కోరికలు ఉత్తర, దక్షిణ జాతీయములయందుగూడ గానవచ్చుచుండెడివి. కావున నిట్టి కోరిక తెల్లరకును గలవనియు, అని యొక రాష్ట్రమునమాత్రమే ముందరేదనియు ప్రభుత్వముసానునకు వారు గ్రహించవలెను. ఆంధ్రోద్యమము మున్నగునవి స్వాధీనపరత్వ బుద్ధితో బయలుపడెదలినవని తలచుట న్యాయము కాదు. జాతీయమునందలి ప్రతి జాత్యభివృద్ధి మీదను భారతజాతీయ సామ్రాజ్యపరిచయమును. కావున ప్రతిజాతీయు మృద్ధినందుటకుతగిన అవకాశమును దత్తవచనము. అనేక భాషలు మాటలాడువారిక రాష్ట్రీయ పరిపాలనమున నుండుటచే ప్రభుత్వ సమీపమున నున్నవారు యితరులకంటె నెక్కుడు లాభమును పొందుదురని అనుభవపూర్వకముగ మనము గుర్తెరుగుచున్నాము. ఇందు మూలముననే భారతజాతీయలని జానుకొన్ని మెనుకబడియున్నవి. ప్రతిజాతీయ మృద్ధినొందుటయే విజియవారి ఆశయము. ప్రతిజాతీయు మృద్ధి పొందవలెను, లేక జీవించవలెను. కాని యెల్లప్పుడును యేక స్థితియుండుదలాలను. ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి అన్ని జాతులకును సత్వము చేకూరవలెను. కాన భాషలబట్టి రాష్ట్రపు విభజనము గానియును యిందులకు దివ్యోపధము. చెన్న రాష్ట్రమునంటి పెద్ద రాజధానియును గల జాతుల కన్యోన్యత వైషమ్యములు కలుగుచుండును. ఏక భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము లున్నయెడల, నొండొంటిలో పోటీచేసే మృద్ధి నొందుచుండును. కార్యదర్శిగారి వచనము లాలించినయెడల జాతీయ నెక్కుడు రాష్ట్రములు కావలయునని బోధపడకపోదు. కావున భాషానుసరణ రాష్ట్రపు విభజనము ప్రభుత్వమువారిచే సంగీకృతమగునను నమ్మకము కలుగుచున్నది. ఆంధ్రులు సమద్యమమును ప్రారంభించినారు, వీరి ఆంధ్రోద్యమము ఫలానుష్ఠాన మగుననియు నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును. "ఆంధ్ర ఆద్యోగము."

విరోధామహాసంగ్రహము

(ప్రతిపదిక)

అంశము

హిందూమతమున కార్యమును శోధించుట.

అంశము, నవంబరు 27:— సభను విరమింపజేసినది
[గ్రామీణులనుండి వచ్చు వ్యవసాయకారులను అంశము కార్యము
మును శోధించుటను గూర్చి కమాండరు వెడ్జింగ్స్ గారు
గట్టిపెట్టించిరి. ప్రజాసభయందు నలువదిసభ్యులు లేనందున సభ
శోధింపబడినది.

విషయము మిత్రమండలివారి యుద్ధోద్దేశములు.

అంశము, నవంబరు 29:—“దేయిలి కేలిగ్రావు”
ము లైన మిత్రమండలివారి యుద్ధోద్దేశము లొక్కటిగ
మునకు వీరయిన హిందూ మతము లాంధ్రులైన గారు
యద్ధోద్దేశములను వ్రాయుచున్నారు:— యద్ధకాలమున హిందూమతము
హిందూ ప్రపంచమునకు హిందూ గురుకులము. మిత్రమండలివారి
జర్మనీని నాశనమునకు నుద్దేశించి లేదనియు జర్మనీ ప్రజ
ప్రసిద్ధిని ప్రభుత్వమునకు బలపరచునని వారిదేశమునందు నెల
కొల్పి వారుద్దేశించలేదనియు, ప్రపంచపు మహావర్తకము జాతు
లందు జర్మనీ యొకటి యనుమాటను వారు ప్రోత్సహింప
లేదనియు, యుద్ధానంతరము సముద్రవ్యాపార స్వాతంత్ర్యము
కుందలికిని ఇచ్చుటనుగూర్చి తరువాత వారాలోచించుదనియు,
హిందూ గ్రామీణులకు మామూలు నణది వేయటము కొంత మిత్రమండలి
వారి లక్ష్యములకు సంఘము నొకటిగా నెలకొల్పి సంగీత
రీతియందున్నదియు జర్మను కాలిమానులకు తెలిసిన వారు
సంధి గావించుట కత్తిరిత ప్రయత్నము నొనరింపగలరు.

వార్తాసంఘమువారి లేఖా పరిశీలనము.

అంశము, నవంబరు 28:— సంగీతమునకు కృత్యములను
గూర్చి వార్తాసంఘమువారు చేయు లేఖా పరిశీలనమును ఖం
దించుచు ఇదివరకు స్వేచ్ఛాకర్తృత్వమునకు సంబంధము నొ
కరమువారితో రాయబారముల జడపుచున్నాము. ఆ నిబంధన
సవరించినగాని దాని నొక దినము పాల్గొంటున్నామని చర్చింపక
వీరదన వారు పలికిరి.

ప్రాచీన హిందూ సాంఘిక సభ.

అంశము, నవంబరు 28:— ప్రాచీన హిందూ సాంఘిక సభను
మరల గావించుట కేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. కార్మిక వర్గ
కార్యదర్శి ఆధార హిందూ గారికి అంబెర్కాటియ సాంఘిక
కత్తె కార్యదర్శి కేసులియను మను గావించునట్టి తిండి
వచ్చెను. ప్రాచీన హిందూ సభను గావించుటకు గూర్చి తిండి
బతు సమయ మునుగూర్చుచున్నది. అతిథి స్వామియైన
హిందూ గారి కితి ప్రాచీన హిందూ సభ కార్యనిర్వాహక
సంఘమువారి కిచ్చెదరు.

జర్మనీ వలసదేశములు.

అంశము, నవంబరు 29:— నాటిక సంయుక్త సభలవారి
సమావేశ సమయమున ప్రధానమంత్రి గారిని చెప్పిరి:— సామా
వానిగాని, న్యాయగీతమున గాని మరల జర్మనీ కిచ్చివేయుట
కట్టి యేర్పాటుల గావించినను దక్షిణాంశ మహాసముద్రము
మందున్న బ్రిటిషు ప్రజలు మిక్కిలి కోపగించు కొందురు.
అట్లు నిచ్చివేసిన జర్మను కాలి సముద్ర నావికా వర్గమున
కంతటికి నది ప్రధాన స్థలముగ నుండగలదు. అచట వాయు
వాహన ప్రధాన కార్యాలయమును స్థాపించ గలరు. జలాంతర్గా
ము, ది ప్రధాన కేంద్ర స్థానముగ నుండ గలదు. అచటి
వారు బ్రిటిషు దొరతనము వారిట్లు తెలుపుచున్నారు.—
“మాకు చేరనైన నీదీవులకు మరల జర్మనుల రావీయును.”

అంశము, నవంబరు 28:— నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటిం
చుచున్నారు. గతవారమునందు 2058 ఓడలు బ్రిటిషు రేవులను
వీరినవి. అచటినుండి 2, 122 ఓడలు బయలుదేరినవి. 1600ట
న్నులకత్తులకు బరువుగలవి 14 ను తక్కువ బరువుగలవి 7ను
నుంచువేయబడినవి. 8 శత్రువు తెలిసినచిను తెప్పించు కొన
గలిగినవి.

అంశము, నవంబరు 29:— నావికాధికారు లిట్లు ప్రక
టించుచున్నారు:— ఇదివరకు నావికా సంఘములవారు నిర్వ
హించుచున్న కార్యముల జేయుటకు, స్త్రీల దాసులు నావికా
సేవాశాఖ నొకటిగా నెలకొల్పిచున్నారు.

ప్రాసంగ్యము

కే. బ్రెయిల సమరము

ఉన్నత పైకొద్దోగి చెప్పిన సంగతులు.

అంశము, నవంబరు 28:— కే. బ్రెయిల సమరము పరిశీలన
ము నిమిత్తము జరుపబడిన సంగ్రహము. మామోచకలు జయ
మొందినవి. అరుదరి డెబ్బది చదరపుమైళ్ల ప్రదేశము విశేష
సంఖ్య ఫిరంగులు గాక, సుమారు 11 వేలమంది వైరి సైనికు
లను బంధించితిమి. మాకంటే నూటికి 50 మతుల మా. అధిక
ముగ వైరులు సేవల నుపయోగించిరి. కనుకనే నీ
వారమున మేము విజయమందితి మని నిర్ధారణమైనది.
స్థాండర్సు రంగమున కొన్ని స్థానములు మా గుర్తుస్థానములై
య్యుండెను. వాటిని బట్టి మేము శత్రువుల గవిసీతిమి. కాని
యీరంగమున నట్టి గవ్యస్థానము తెచ్చియును లేవు. ఎంత
వరకు పోగలమో మాత్రమని యాయుధమును తలకెట్టితిమి.
డబ్లను హాయిగుగా రూపొందిన దానికంటే కఠినముగ
ముందునకు వైర్యములు చొచ్చుకొనగలిగెను. రక్షణసాధనము
లతి బలముగ నుండెను. పంపుల వెనుకనుండు గ్రామములలో
వైరుల కనేకములగు నేల మార్పులు కలవు. వీటియందు
పచనగృహములు, నీరు, విద్యుద్దీపములు మున్నగు సేర్పాటు
లన్నియునుండి, హోటళ్లవలె నున్నవి. శత్రువులనుండి వశ
పరచుకొనిన ఫిరంగులను వారివైనవే బాగు చేయుచుంటిమని
ఆంగ్ల వైర్యముల యందున్న తోడ్పాటుననున్న నొక కృత్తి
తెలియ జేయుచున్నాము.

కురాసువారి ప్రకటనము.

అంశము, నవంబరు 28:— కురాసువారి మండలము
నను, బోయి విషము రంమునకు కేరఫ్ఫిదళ యుద్ధము తీవ్ర
ముగ నుండెను.

అనేక ఇతర రంగములలో ననేక ప్రదేశములయందు
కేరఫ్ఫి ముఘము జరిగినది.

వేరిసుగరమున మిత్రమండలివారి సభ.

వేరిసు, నవంబరు 29:— ఇది నేటికియున ప్రారంభ
మగును. సభకాలము, నాకాముట్టిడి— యీ రెండు విషయ
ములగూర్చి సభవా రాలోచించవలసియున్నది గావున సభ
యందు దనేకమగు ప్రశ్నోత్తరములు లేవు. జపాను సయా
ములు గూడ కలుపుకొని మొత్తము వైసభకు పన్నెండు
జాతులవారి ప్రతినిధులు విచ్చేయుదురు.

ప్రాసంగ్య దేశీయము.

వేరిసు, అంశము 29:— దేశీయమంత్రి మాల్విగారిని
గూర్చి విచారించునొకసంఘ మేర్పరచబడి యుండెను. మాల్వి
గారిని గూర్చి నే నేలువారికడ ఫిర్యాదు చేయవలసినదని పై
సంఘమువారు రిపోర్టుపంపిరి. రిపోర్టుపై ఫాస్టురాజ్యాంగ సభ
యందు చర్చజరిగెను. ఈ చర్చయందు సే నేటివారిచే విచా
రింపబడుట తమకు సమర్థమని మాల్విగారు పలికిరి. కమిషను
వారి రిపోర్టు రాజ్యాంగసభయందు దామోదితమయ్యెను.

శత్రువుల ముట్టడిని తొలగగొట్టుట.

అంశము, నవంబరు 29:— ఫిరంగులను తీవ్రముగ గాల్చి,
మొంపెనులో కాల్చి లెట్టు మెట్టయందు జర్మనీయులు ముట్ట
డింప యత్నించుచి గాని వారలను తొలగగొట్టితి మని పరాను
వారు ప్రకటించిరి.

మార్షలు హాయిగుగారి ప్రకటనము.

అంశము, నవంబరు 28:— ఏమోను పరిసరమున బెర్లియ
మువారి స్థానముకడ తీవ్రముగ పోరాటము సంభవించెను.
స్కాట్సు దక్షిణభాగమున వేరుదళముల యుద్ధమందు వైరి
సైనికుల గొందర బంధించితిమి.

శత్రువులు తమస్థలముల సరిజేసికొనుట.

అంశము, నవంబరు 28:— నేటికినయు తంతిసంపుచు
నైటరు గారి విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాము.— కేంద్రము
చుట్టును జరిగిన యుద్ధమునందు, బురదయు, నురభిరంగులను,
క్రొత్త జర్మను దళములు ను ముఖ్యాంశ
ములు. నిన్నటి ఉదయము నుండియు తీవ్ర
మగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. శత్రువులు తమ ప్రదేశముల
మరల కైకొనుటకు ప్రయత్నములు సుగరించిరి. ఆ సమ
యమున శత్రువులు తమకు గలిగిన నష్టమును పరిగణింప
కుండిరి. ఏలనన రణరంగమునండి వచ్చిన మా సైనికు లున్నట్లు
వేసవేలు జర్మను కళేబరములు గూలుచుండెడివని వారు చెప్పి
రి. శత్రువులు మొదట విశేషముగ గొట్టుబడి చెల్లించెదరు
గావించబడినను తుదకు వారెట్లు వైర్యముల సరిహద్దుకొన
గలిగిరి. ఇంకను మరికొంచెము ఉత్తరమునకు మే మిటీరల
విశేషముగ పిజము మొందితిమి. అచట శత్రువులు మరల తమ
స్థలముల నన్నిటిని చక్కచెట్టుకొనుచున్నారు. ఫాంట్ యిన్
నోట్రిడోవోవద్ద నిరుపైర్యములను భూకంపముగ పోయియున్నది.
వాయుభార ముచూలముగ నభివృద్ధి నొందుచున్నది.

హిందూమతముపై క్రి మరకొన్ని వివరములు

అంశము, నవంబరు 28:— ప్రధాన శిబిరమునందున్న
నైటరు గారి విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాము.— హిందూ
బుధులను 18 మైళ్ల పొడవును 40 అడుగుల లోతును గలిగి
యున్నది. ఇదంతయు యవ్యును భైరిలనలన తయారు చేయ
బడినది. ఈ టన్నులలో ననేకము మందుగనులు పూడ్చబడి
నవి. ఇవి సమయమున కేల ప్రేలలేదో చిత్రముగ నున్నది.
ఎన్ని బొంబులైనను ఆ టన్నులను భేదించజాలవు. అందు
ఆహారపు కొట్టుల నేక మున్నవి. ఆహార సాగుగల విశేష
ముగను, త్రాగుడు పదార్థములు పొగాకు మొదలుగు నవియు
త్రవ్వ తీయబడుచున్నవి.

రష్యావారి యుద్ధకార్యములు.

ప్రధాన స్థానములనుండి రిపోర్టు.

అంశము, నవంబరు 29:— రష్యావారి ప్రధాన స్థానముల
నుండి ఇంగ్లాండులోని తమ రాయబారిగగ్గు నాయకున కిట్లు
తెలియజేయబడి నని యుద్ధకార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి.
నవంబరు 6 మొదలు 20 లేదవరకు సముద్రముపై యుద్ధము
జరుగలేదు. డియాల నదియొద్ద 1734 గు తురుష్కు సైనికులు
రష్యావారి యధీనమైరి. బాల్కన్ విట్టు ప్రదేశమున మా కొక పె
య్యియంది సైన్యము వచ్చుచున్నది. శత్రువులు మా ప్రభువు
కంతకపంక్తి నాక్రమించిరి. వీరు మాతోడ మిత్రత్వమును
నెఱచు యత్నించుచుండ మా ఫిరంగులు వీరిని చెదరగొట్టివది.

రుష్యా సేనల విచారము.

అంశము, నవంబరు 29:— మాడే సేనాని మరణవార్త నువని
తామును తమ సైన్యమును మిక్కిలి విచారించితిమని జనరలు
రాబర్టుసనుగారికి తెలిపవలయునని రష్యాసర్వసేనాని జన
రలు డ్యుకోనను గారు ఇంగ్లాండున నుండు తమ యుద్ధోగికి
తెలియపించిరి. ప్రార్థన:— మాడే సేనాని యాత్రకాంతికై నెంటు
పాలు కైర్తిస్తవాలయమున విడుపుమాటుగాయరి గారు డిసెం
బరు 4-వ లేదని ప్రాథన జరుపుదురు.

రష్యా తోడ్పాటు

అస్ట్రీయావారు సన్నద్ధులై యుండుట.

అమ్ముటెర్నాము, నవంబరు 29:— రష్యాతోడ గౌరవ
పూర్వకముగ సమాధానము చేసికొనుటకు అస్ట్రీయావారు
సన్నద్ధులై యుండినది కిచ్చిస్తామని స/ గుండు కవుంటు జీరిన
గారనిరి.

రష్యా రాష్ట్రము సంగి.

సర్వసేనానికి సంతకము.

అంశము, నవంబరు 28:— రష్యావారి నాయువార్త యిట్లు
వివరించుచున్నది. రష్యాలోని వార్తలను ప్రజాస్వామ్యమున
కనుగుణమై న్యాయసమృత్తమగు సంధినివాంఛించియున్నాము.
ఇట్టిసంధిని పొసగించుటకై కలెక్టుగారు ప్రభువున దారి
తీసినందులకు వారభినందున పాత్రులు. కలెక్టుగారి కీవిష
యమున సహాయమొనరించు సైనికులు, సంఘములన్నియుగూడ
తమకు కృతజ్ఞతా పాత్రములని బోధి విక్కుల కార్యదర్శి,
కలెక్టు సేనాని కొక పుకటన పత్రము నంపెను.

ఇటలీ

శత్రువుల ముట్టడులు వ్యర్థమగుట.

ఆంగ్లవైద్యములకు స్వాగతము.

లండను, నవంబరు 28:—ఇటలీ ప్రధాన స్థానముల నుండి రైతుల విలేజుకు డిల్లు తెలియజేయబడుచున్నది. గ్రీష్మ పర్వతమున కిరుపార్వముల యందును లోయలను వైరిసేసలు వ్యర్థముగనేక సార్లు ముట్టడించినవి. నెటికెమునై టిటభూమినుండి గను భూములకు వైరి సేసలు రావెత్తించు చున్నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. విశేషా ప్రమాదస్థితి ఇటలీ వారిని కలుగజేచి ప్రధాన వైద్యములు శత్రుపంక్తిని వీడినవి జర్మనీయుల యాశ.

ఆంగ్లవైద్యముల వచ్చుచు తమ కేర్వానై నష్టముల యందు గమిగూడుచున్నది. వ్యవసాయమున కంటే వాతావరణస్థితి బాగుగ నుండుటచే వైరికు లుత్సాహపూరితులై యున్నారు. మాత్రన పరిసరములు వారికి సంతకమును గూర్చు చున్నవి. వైరికులు పోవుచుండ గుమ్మముకడనుండి వ్యర్థ శ్రీలు ఆంగ్లవైద్యుల వాక్కిచ్చుచుచుండిరి. వైరికులకు స్వాగతమును నూచించు పత్రము లచ్చటచ్చట గోడలపై నంటింపబడి యుండెను.

జర్మనీయులకు వశమైన ప్రదేశము

అందలి కూరగాయల ఫలములు.

అమ్మనైదాము, నవంబరు 29:—ఆస్ట్రీజన్యవ సేనలు ఇటలీవారి ప్రదేశమును కొంతకాల కాలమిందు కొనియున్నవి. శుభ్రదేశములోని కూరగాయల పండ్లు మున్నగున వేల్పు విని యోగింప కలసిరిదియు తీర్మానింప సైంక సంఘము వేర్వేరుప వియ న్నా నగరమున నభజరుగును.

లండను, నవంబరు 29:—గతవారమునందు పరాసు శత్రువులను తేనె ఓడలు 909, అచటినుండి బయలుదేరిన వాటి సంఖ్య 803. 1600 టన్నుల తక్కువ బరువుగల 33 స్త్రీమరులు ను, అంతకు తక్కువది ఒకటియు ముంచివేయబడినవి. మూడింటినికేత్రువు తెరిచిచిరిగిని కార్యము లేకపోయెను.

25-వ తేదీ నంతకును వారములోన ఇటలీ శత్రువులను తేనె ఓడల సంఖ్య 441. అచటినుండి బయలుదేరిన వాటి సంఖ్య 387-1600 టన్నులకు తక్కువబరువుగలవి ఒకటియు అంతకు తక్కువబరువుగలవియు ఒకటియు ముంచివేయబడినవి.

బంధించబడిన శత్రు సౌకర్యము.

రయోడిజరికా, నవంబరు 29:—జర్మనీవారి సౌకర్యము 20 నగ్నంధావాసమున నభివృద్ధిచుచున్నది. మిత్రమండలి కాహార రహితముల వీడికొనిపోవుటచే ఈ సౌకర్యము వినియోగింప కలసిరిదని ప్రాన్సువారు నూచించియుండిరి పరాసువారి మానమున ప్రజలు ఆనందించెను.

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 28:—గంగమునందంతటను ఫింగి దళయంత్రము తీక్రమగనుండెను. స్వేచ్ఛనైదామున వైరిసౌకర్య వైర్ధింకలకు గాల్చి వారలకు నష్టమును కలిగించితిమి. నూనిజు వెజానా, అల్బేరియానాదల కలియుగమున వైరిసేన లొనర్చిన మట్టడలను తొలగివేసితిమి.

ఇటలీయులకు విషపదార్థ తోలగిపోవుట.

లండను, నవంబరు 29:—ఆంగ్లవైద్య ప్రతినిధి రైతుకు విలేజుకు డిల్లు తెలియజేయబడుచున్నది. ఇటలీయులకు విషపదార్థ తోలగిపోయింది. మిత్రమండలివారి సేనలు గాతకార్యము వైరుల సెల్వింగులకు ఇటలీవారి సేనలు కొనియాడ మున్నవి. వెనకటికలై జర్మనీవారి సేనల కిప్పుడు సహాయము వచ్చుచుండుటలేదు. నవంబరునెల పంప జర్మనీయుల వ్యర్థతయన్నది. సహాయ సేనల సంప సమర్థులుగాక డివిజన్, జర్మనీయు ఇటలీరంగమున లభ్యమైన యవకాశం చేతులార విడిచివేశారు. రుష్యాంగమున శత్రువైద్యం విశేషముగ కష్టపడెను.

చీనా

దిగుమతులకు లైసెన్సులు.

వాషింగ్టను, నవంబరు 29:—దొరతనమువారు లైసెన్సు దిగుమతుల బట్టి ఎగుమతుల పాలించుచుండిరి. ఇట్టి ఎగుమతులనే దిగుమతులగూడ నెలకొల్పు యుద్ధనర్తకమువారి లైసెన్సులేక దిగుమతి చేయగూడదని ప్రెసిడెంట్ నిర్ణయము చేసిరి.

చీనా శత్రుదబ్బాలు.

వాషింగ్టను, నవంబరు 28:—దొరతనమువారు చీనా శత్రునంతయు వశపరచుకొనుచున్నారు. ఈ విధానము నింకను వారకులుజరిపినచో ఆహారపదార్థములకు డబ్బాలు దొరకుట కష్టము. పోటీలవలన టన్నుధరలు పోనకు 80 సెంటులకు పెరిగినదని “వెరనుస్ట్రీలు ఇన్వీట్టూటు” కమిటీయొక్క అధ్యక్షుడు వర్తక కాళివారికి తెలియపరచెను.

హాలండు

హాలెండు తాటస్థము.

లండను నవంబరు 29:—హాలెండు రాజ్యాంగ సభ యందు ప్రధానమంత్రి యట్లనెను.—పర్యవసాన మేమైనను హాలెండువారు తమ తాటస్థమును వీడరు. కాని ఎవరేని తమ్మెదిరించినయెడల హాలెండువారు స్వతంత్రజాత్యము పొరడుదురు. ఆర్థికవిషయములను చర్చింప స్వజ్ఞులైందువారు తటస్థులను సమావేశ మొనర్చు నిశ్చయించిరి గాని స్విజర్లెండు వారు తమ యద్యమును మానుకొనిరి.

చీనా

చీనారాష్ట్ర పురోవృద్ధి

జపానీయుని కలహం.

న్యూయార్కు, నవంబరు 28:—అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల యందు జపానీవారి ఆర్థికసంఘటన యావత్ దైన బేరను మెగాటాగా టిటికల నుపశ్చనించిరి. నభయందు (ఆర్థిక వాణిజ్యదులయందు ప్రఖ్యాతి వహించిన వారనేకులు కలరు చీనాదేశపు టాధారములను అమెరికా జపానీయుల క్రమముగ వృద్ధిపొందించినచో తమయరువురకగాక చీనాకు గూడ విశేషమగు లాభము కలుగనని బేరనుగారు చెప్పిరి.

జర్మనీ

ఫ్రైడిల్ దుస్సిన్తి.

లండను, నవంబరు 28:—నడండావద్దనున్న రైతురు గారి విలేజుకు డిల్లు వ్రాయబడుచున్నది. ఇండియను ఫ్రైడిల్ను, జేరీయపు ఫ్రైడిల్ను జర్మనులు చాల కూరముగ జూచుచు ఏమూర్తియు తప్పుచేసిన కఠిన ప్రహరణముల నొసగుచున్నారని బ్రిటిషు ఫ్రైడిల్లు గట్టిగ మెక్కిచెప్పుచున్నారు.

ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 29:—తూర్పు ఆఫ్రికావారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—సింబాసు నుండి తిరిమివేయబడిన జర్మను లిప్సకు తిండి కాహారమును యుద్ధమునకు పండుగుండును లేక గ్రహమానది సమీపమున నున్నారని తెలుపబడెను.

నీవాలా సమీపమున మాహంజి ప్రదేశములో కర్నలు సేధెరులుగారు మరతుల గోరికనే 110 గురు జర్మనుల వైకులు 1, 212 ఆస్కారిలు, తక్కిన జేరీయ వైకులు 2200 మందితో కశ్యమయ్యెను.

స్కాండినేవియావారి భావము.

క్రిష్టియనియ నవంబరు 29:—స్కాండినేవియా రాజులును, ప్రముఖులగు రాజకీయ వ్యాపారస్థులు రహస్యముగ నభల ఒరుపుచున్నారు. తాటస్థమును వీడమని యా సభలయందు వీరు వక్కాణింపవచ్చును. గంధి నూచనములు తమ రాష్ట్రములనుండి ప్రారంభము కావని వీరభయ మియ్యక వచ్చును.

విశ్వవిద్యాలయ సంఘము:—ముందు వారమున ఈసంఘమువారు చెన్నపురలోని కళాశాలలను పరీక్షించెదరు. ఈ సంఘమున ఎనమండుగురు సభ్యులు గలరు. వీరందరును ముఖ్యులగు కళాశాలలోని ప్రముఖులు. ఈసంఘమునకు మార్కు హంటరు గారధ్యక్షులు. ఈసంఘమువారి పరిశోధనాత్మక మునుగుర్చియు విద్యార్థుల వర్తనమునుగుర్చియు మార్కు హంటరుగారు దొరతనము వారికి రిపోర్టును పంపెదరు. ఇట్టి సంఘమే మై కల్యాణులెలవులో ఉత్తర జిల్లాలకును ప్రాదరాబాదునకును వెళ్లెనది. విద్యార్థుల అనురాగమును బడయజాలని హంటరుగారి నీ అధ్యక్షతకు నియమించుటలో చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము వారి భావము వింతగా నున్నదని హిందూపత్రిక వ్రాసినది.

యుద్ధ తంత్రవార్త.

డెల్ల నవంబరు 28:—శ్రీరాజ ప్రతినిధి కిట్లు తంత్రవార్త సంబంధము.—ఆంగ్లేయులు ముట్టడి కార్యముల సాగించి బోల్షోను ఆరణ్యమును, గ్రామమును గూడ వశపరచుకొనిరి. ప్రాముఖ్యులగు స్థానమును వశపరచుకొన జర్మనీయుల నేకమగు ప్రతి ముట్టడుల మొనర్చిరి. కాని ఆంగ్లేయులు తమస్థానములను బలపరచుకొన, జర్మనీయులు తమ యత్నముల మానుకొనిరి. ఫిరంగు లనేకములు వైరులయొద్ద నుండి వశపరచుకొంటిమి. వెర్దను గంగమున జర్మనీయులు వశపరచుకొనిన స్థానములపై పరాసువారు ముట్టడి జరిపి వాని నన్నిటి నొక్కసారిగ స్వాధీనపరచుకొనిరి. జర్మనీవారి పైనికులు 8 నేల బంధితులై యున్నారు.

ఇటలీరంగమున (బెంటాన్డేవులకు నడుమ సమరము భీకరముగ నున్నది. స్వేచ్ఛనది సమభూములకు పశ్చిముననుండు పర్వత ప్రదేశముల లో వైర్ముడు స్థలములయందు ముట్టడించుచు స్వాటూంబా పర్వతమునొద్ద జర్మనీసేనలు పర్వత శిఖరమును పరచుకొన, ఇటలీవారు పర్వతముల కీలనుండు రక్షణస్థానములయొద్ద నిలచి జర్మనీయులతోడ పోరాడుచున్నారు. (బెంటానా పర్వతముపై సేన్యొద్ద నున్నను, ఏషియాగోపీట భూమిపై ఓటిలిటయొద్దనున్న గూడ యుద్ధములు జరుగుచున్నది. ఆస్ట్రీజర్మనీవైద్యములు కొంతప్రదేశము నాక్రమించుకొనిరి. కాని ఇటలీవారు తమస్థానముల రక్షించుకొను చుండిరిని చెప్పవచ్చును. ఆంగ్లపరాసు వైద్యములు సహాయార్థము వెళ్లుచున్నవి. జెరూసలేమునకు రిక్తీ వయళ్ళువారమున నుండు నొకగ్రామమును ఆంగ్లేయులు బట్టుకొనిరి. పురమునకు పశ్చిముననుండు ఉన్నతస్థానమును తురుష్కులు రక్షించుచున్నారు.

రష్యాలో తాత్కాలికపు దొరతనము పడిపోయినది. మొదలు, బాధ్యతాయత మగు పాలకవర్గ మేదియు వేర్పడలేదు.

దత్తమండల బ్రాహ్మణేతర సభ.

(జేశహితైక బ్రాహ్మణేతర సభ.)

ఈసభ కడపలో డిశంబరునెల 8 వ తేదీని దినాన బహదరు కేశవశిర్డిగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగును. చాల మంది ప్రతినిధులు దత్తమండలములం దన్ని జిల్లాలనుండియు వచ్చెదరు. స్థానిక వలన అత్యధులములకు శిక్షణనవారికి ఆహ్వాన పత్రికలు చేరక పోవచ్చును గాన నందరును విచ్చేయ ప్రార్థితులు. కాంగ్రెసు లీగు విధానము నందరు నామోదింప ప్రార్థితులు. ఎల్లరును సహకారులు కావలెను. ఇదియే ప్రథమ సమావేశముగాన చాల సుత్సాహమును చూపవలెను. ప్రతి వర్సరము నిట్టి సభల నికముందు జరుపవలెను. డిశంబరు నెల 7 వ తేదీని సాయంకాలము 5 గంటలు మొదలు కలంటిరులు రైలు స్టేషను యొద్దనుండురు. ఎంత మంది ప్రతినిధులను సంప్రదించు సంఘములవారు 7 వ తేదీలోపుగా కాగ్యదర్శులకు తెలుపవలెను. అని ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు కే. రామలింగయ్య శ్రేష్ఠిగారును సంయోగ కార్యదర్శులు బి. పి. దేవరాజులునాయుడు, బి. ఏ. బి. ఎల్. యదగల్గి చిన్న వేంకటసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠిగారును ప్రకటించిరి.

సర్వే ఆపివేటు:—సర్వేచేసిన వెంటనే రి సెటిల్మెంటు చేసినను చేయకున్నను సరిహద్దు అసీలు వాయిదా నెలదినములు మాత్రమేగాని మామనెలలుగా నుండగూడదనియు సర్వేఆపివేటుండి రికార్డు వచ్చినది మొదలు స్పెషలు సెటిల్మెంటు ఆఫీసుల డైరెక్టరు హోదాలను చెలాయించవలెననియు ఈ ఉత్తరువులు సర్వేఆపివేటు సవరణ ఆమోదింపబడిన పిమ్మట అమలులోనికి రావలె ననియు దొరతనమువారు ఉత్తరువు చేసిరి.

28-వ తేదీని రాజప్రతినిధి మాంటేగుగార రీక్రిండి వారలకు సందర్శనము లొసగిరి. నవాబు మహ్మదు వెసాల్ ఖాన్ మా|| లగు లాలా సుఖబిజ్ సింగు, మా|| లగు కెప్తాను అబాద్ ఖాన్ గారలు.

నవంబరు 26-వ తేదీనాటి కాంగ్రెసులీగు ప్రతినిధులు మాంటేగు రాజప్రతినిధిగారిని సందర్శించునపుడు మదనమోహనమూళ్య, ఆర్. ఎం. మజ్బూర్ గారలు గూడ ప్రతినిధులుగ భాగ్యురి.